

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1. ΜΑΡΤΙΟΥ. 1854.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΦΥΛΛ. 95.

ΚΑΙΣΑΡΙΝΑ.

ὑπὸ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ * * *)

—o—

I.

Ὁ ἄπαξ τὴν Σενλίδα ἰδὼν ἀναπολεῖ ἐν ἐαυτῷ, ὅτι φρικώδη πόλιν εἶδεν εἶναι κτισμένη ἐπὶ ὑψώματός τινος, αἱ ὁδοί, δι' ὧν ἀνέρχεται, στεναί, καὶ τὰ λιθόστρωτα κακῶς ἔχοντα· οὐχ ἥτιον δὲ δυσαρέστως ἀναπολεῖ τοὺς κατοίκους, ἢ τὴν πόλιν· καὶ φκίετα, ὅτι ἐκεῖνοι ἐγεννήθησαν δι' αὐτὴν, ἢ αὐτὴ δι' ἐκεῖνους· εἰσὶ πολυπράγμονες, βραδισύργοι, δόλιοι, φιλόργυροι· κατασκοπεύουσιν, ἀπατώσι, πλάττουσι, καὶ ἐν γένει παντοῖα μηχανῶνται.

Ἐὰν ἀποφασίσῃς νὰ κατοικήσῃς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ταύτῃ τοῦ Νομοῦ Ὁαζαί, ὅχι ἵνα διαγάγῃς εὐ-

φροσύνας τὸ γῆρας σου, διότι τοιοῦτον σκοπὸν οὐδέποτε συνέλαβέ τις, ἀλλ' ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῶν ὑποθέσεων σου, τοῦ ἐπαγγέλματός σου, τῆς οἰκογενείας σου τέλους, καὶ τῆρς ἐθιμᾶ τινὰ τῆς πρωτεύουσας ταύτης, πρόσεχε. Ἐὰν δηλαδὴ ἡ σύζυγός σου ἔχη πλειοτέρας τῶν δύο μεταξίνων ἐσθήτων ἐπὶ ἓν ἔτος, ὀλίγον θὰ τιμᾶται· ἐὰν δὲ κατὰ ἐσπερινὴν συνναστροφὴν δὲν προσφέρῃ ζαχαρωμένον ὕδωρ, θὰ δακτυλοδεικτῆται· καὶ ἐὰν ἦναι πνευματώδης, θὰ ὑποβλέπηται. Ἴδοὺ προκατελήφθης.

Νῦν δὲ ἄς διηγηθῶμεν τὴν ἀπλὴν καὶ ἀληθῆ ἱστορίαν, ἧς θέατρον εἶναι ἡ Σενλίς. Εἰ καὶ τοιοῦτοι, οἷους ἀνωτέρω περιεγράψαμεν, εἰσὶν οἱ πλειότεροι τῶν κατοίκων, οὐχ ἥτιον ὅμως ὑπῆρξαν, καὶ κατὰ καιροὺς ὑπάρχουσιν ἐν Σενλίδι γυναῖκες ὠραῖαι καὶ ἄνδρες ἀγαθοί, ὀλίγον προσέχοντες εἰς τὰς γελοίας προλήψεις τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν, καὶ σχεδὸν ὡς ἐν ἄλλαις πόλεσι διάγοντες· τοῦτο μόνον ὅτι ἐνίοτε ἐνοχλοῦνται· Προκειμένων δὲ διασκεδάσεων, οὔτοι στερούμενοι ἰδῶν, δίδονται ὄλως εἰς αὐτάς, καὶ κατὰ κόρον ἀπελευθουσιν.

Οἱ δρόμοι τοῦ Σεντιλλίου, δύο λεύγας ἀπέχοντες ἀπὸ τῆς Σενλίδος, εἰσὶν αἱ κυριώτεραι διασκεδάσεις, ἄς

τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον παρέχουσι τῇ πρωτεύουσῃ ταύτῃ. Ἀπὸ δὲ τῆς πρωΐας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κρετίλλου συναπαντᾷ τις ἀμάξια, ἐχούσας καθίσματα καὶ παραπετάσματα, δῖπρους, καὶ ἐν γένει παντὸς εἴδους ὀγγήματα, προσέτι διαφόρους ὕδοιπόρους, τοὺς μὲν πεζοὺς, τοὺς δὲ ἐπίπλους. Κατὰ κειροὺς δὲ διέρχεται ἄρμα, ὑπὸ δύο ὠραίων ἵππων συρμένον, ὅπερ ἐπιρθῶνως βλέπεται ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὀπισθεν ἐγκαταλειπομένων· ἔτι δὲ μᾶλλον ταπεινοῦσι τὴν ἀθλίαν ταύτην πρωτεύουσαν τὰ θελκτικά περιχώρα· διότι ἐκτὸς τοῦ Σαντιλλίου περικείται ἡ Ἐρμενοβίλλη, ἡ Μορτερονταίνη, ἡ Πανταρμῆ, Λειμῶνας, Λίμναι, δάση μεγαλοπρεπῆ περιζωννύοντα τὴν Σενλίδα δι' ἀρωμάτων σκιῶν, καὶ ἄσμάτων, μὴ καθιζομένων δυστυχῶς μέχρι αὐτῆς.

Θέλουμεν δὲ εἶπει περὶ τῶν κατοικιῶν, ὅτι περὶ τῶν κατοικίων.

Οὕτως ἐξερχόμενος τῆς Σενλίδος διὰ τῆς θύρας Σοανσῶνος, καὶ τὴν πρὸς ἀριστερὰν μικρὰν ὁδὸν ἀκολουθῶν, τὴν ὑπὸ δύο δένδρστοιχιῶν κεκοσμημένην, καὶ ἐντεῦθεν μὲν ὑπὸ σίτων καὶ ἡστοριαμένων γαιῶν ὀριζομένην, ἐντεῦθεν δὲ ὑπὸ ἀπείρων κιναρῶν, ἀγερόχως τὰς ἐκῆτων πυργοειδεῖς κορυφὰς ὕψους, εἶτα δὲ προβαίνων εἰς μικρὸν ποταμὸν, ἢ μᾶλλον ῥύακα, Νουνέττιν κλούμενον, ἐν ᾧ μόνον οἱ κύνες λούονται, φθάνεις εἰς θαυμασίαν ἐπαυλιν, Βαλγενκούσαν καλουμένην, ἀπεικόνισμα τοῦ ἐπιγείου παραδείσου, καὶ τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. Αὕτη δὲ ἔχει περιστύλιζα, δάση, λίμνας, κλίμακας, ἰτέας, πιτνά, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἔχει βασιλικὴ ἐπαυλις· προσέτι κατὰ τὸν Σεπτέμβριον ἀγέλας περδίκων, λαγιδῶν (κουελίων) ὀρτύκων, καὶ ὄμοις δὲν ἔχει εἰκοσιπλῆθρων περιφέρειαν· ἔχει ἐρείπια οὐχ ἦττον, ἢ αἰ τοῦ μεσαιῶνος ἐπαύσεις, καὶ ἐν τούτοις εἶναι πεντήκοντα ἐτών.

Τίς δὲ ὁ ἐρημίτης, ὁ καλλιτέχνης, ὁ φιλόκαλλος, ὁ τὴν ἐπαυλιν ταύτην οἰκοδομήσας; Ἀγνοοῦμεν μόνον δὲ γινώσκουμεν, ὅτι νῦν ἀνήκει εἰς τὴν Μαρκεσίαν Δε Γ . . . τὴν τοσοῦτον τιμῶσαν αὐτήν, ὥστε ἐλκισμονήθη ὅπως ὁ κτήτωρ, ἐν ἐκληρονόμησεν οὐ δεῖς δ' ἄλλος παρ' ἡμᾶς μείνηται τούτου· ὠρελούμενοι λοιπὸν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπὶ τῶν ἄλλων ὑπεροχῆς, θὰ διηγηθῶμεν, ὅτι ἀκριβῶς πρὸ δέκα ἐτών κατὰ μῆνα Μάιον ἐν Βαλγενκούσῃ συνέβη.

Κατὰ τὴν ὁγδόην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἐν κωπηλατικῇ ἐστιατορικῇ οἱ ὑπηρεταὶ ἐν μεγάλῃ στολῇ ἀπεσκευάζοντο (desservir) τράπεζαν κομψῶς παρασκευασθεῖσαν, ἐρ' ἦς οἱ ὠραιότεροι καρποὶ τῆς ὥρας τοῦ ἔτους ἐτέθησαν, καὶ ἦν δύο λύκνοι, ἕκαστος ὀκτώ ἢ δέκα βραχίονες ἔχων, ἐφώτιζον.

Οἱ συνδιαιτημένους εἶχον ἐξέλθει εἰς τὸν κήπον, ἵνα ἀπολαύσωσι τῶν τελευταίων ἀκτίνων τῆς ἡμέρας, καὶ περιεπάτουσιν ὑπὸ μεγαλοπρεπῆ δένδρστοιχίαν, καὶ ἐπὶ ἐδάφους κεκαλυμμένου ὑπὸ χλόης, ὁμοίως λεπτοῦ λίου· εἰς δὲ τὸ ἄκρον τῆς δένδρστοιχίας ἐξετίνατο καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ κήπου κλίμαξ χρησιμεύουσα καὶ ὡς ὄριον λίμνης, περὶ ἧς θὰ διακλάβωμεν, παρακατιόντες.

Δὲν ἤθελε δὲ ἐκπλαγῆ τις, βλέπων αἴφνης ἐκ τῆς κλίμακος ταύτης καταβαίνουσας ἢ διαφαινομένας ὑπὸ τὰ δένδρα τινὰς Μαρκεσίας, καὶ ποιμένας μετὰ ξίνα ἐνδεδυμένους καὶ ψιθυρίζοντας ἀκατάληπτους λέξεις εἰς τὰ ὦτα τῶν περιπατουσῶν ὠραίων;

Ἰπὸ τὰς ὠραιότερας δένδρστοιχίας ἀπετελοῦντο πολλαὶ συναθροίσεις ἀνθρώπων, φαιδρῶς συνδιαλεγόμενων· ἀπετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῆς οἰκοδομοῦντος καὶ τῶν προσκεκλημένων γειτόνων τῆς ἐξοχῆς· μετὰ δὲ τούτων ἦσαν ὁ Βαρὸνος Δε Π . . . καὶ ἡ σύζυγός του Βαρονίς, ἐν τῶν θελκτικωτέρων ἀνθρώπων, ἄπερ ὁ πολιτισμὸς μετώκειν εἰς τὴν Ἄρκτον, προσέτι ἡ γηραιὰ Κόμησσα Δε Κ . . . καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς, ὄμοις δεδομένοις εἰς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις, ἔξεις καὶ εὐσηχμοσύνην, ταμβακίζων, διαμοιράζων ἀδελφικῶς τὴν ἑαυτοῦ περιουσίαν εἰς τὴν ῥίνα καὶ τὸν στόμαχον, καὶ ἀπεικονίζων τὴν διάλεκτον, τοὺς τρόπους καὶ τὰ ἦθη τῶν μικροπρεπῶν γερόντων, τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ XV Λουδοβίκου ζώντων· διὰ δὲ τοῦ μέλανος ἐριουργοῦ ἐνδύματός του παριστῶν ἀναχρονισμῶν, καὶ οὐδέποτε φαινόμενος ἄνευ πεποιθιμένου ἐπεנדύτου, βραχέων ἀναξιδίων καὶ ξίφους. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ζεῦγος ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ συνοικισίου εἶχε γεννήσει θυγατέρα, δεκαοκταετῆ ἤδη οὖσαν, μεθ' ἧς παράυτα θέλομεν γνωρισθῆ.

Μετὰ δὲ τῶν τεσσαρῶν, περὶ ὧν ὠμιλήσαμεν, συμπεριεπάτει χαρίεις νεανίας, εἰκοσιπενταετής, ἔχων τὴν μὲν κόμην καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μέλανας, τοὺς δὲ ὀδόντας λευκοὺς· ἦτο ὠχρὸς, συνδιελέγετο χαριέντως, ἵππευε θαυμασίως, καὶ ἀπὸ δέκα ἐτών ὄρφανός. Ἐκ τῆς συνεχείας θὰ μάθωμεν τί ἐπραττεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ.

Τελευταῖον δὲ ἐν τῇ συναθροίσει ἦτο καὶ ἡ Κυρία Δε Βωζῆ, ἡ ἰδιοκτίτρια τῆς ἐπαύσεως, τεσσαρακοντοῦτις, χήρα, ἔχουσα εἰσοδήματα τριακόντα χιλιάδων λιρῶν, καὶ θυγατέρα δεκαοκταετῆ σχεδὸν, ἧτις ὑπὸ ἄλλην τινὰ δένδρστοιχίαν συνδιελέγετο μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Κόμητος Δε Γ . . .

Ἐὰν λοιπὸν εὐαρεστήσθε, θέλομεν ἀκολουθῆσαι τὰς δύο νεανίδας, αἵτινες ἦσαν εἰς τὸ ἕτερον μέρος τῆς λίμνης, καὶ περιεπάτουσιν συνδιαλεγόμεναι, καὶ δρέπουνσαι κυανᾶ μικρὰ ἄνθη ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Νουνέτου. Ὁ ῥύαξ οὗτος περιρρέει τὸ κτῆμα μετὰ τὴν ἀπείραν λευκῶν, ἀρμονικῶς ψιθυρίζουσῶν, ὅταν, αἰ αὐραὶ τῆς νυκτὸς πνέουσιν, ὑποσείωσι τὰ φυλλώματα αὐτῶν.

Ἴνα δὲ μὴ λυπησθε, ἐγκαταλείποντες πόσον ταχέως τοὺς μεγαλοπρεπεῖς γονεῖς, σὰς λέγομεν, ὅτι ὠμιλοῦν περὶ πολιτικῶν, καὶ ὅτι ἡ συνδιάλεξις τῶν δὲν ἤθελε σὰς εὐαρεστήσει. Συνέβαινε δὲ τοῦτο, διότι ὁ μετ' αὐτῶν νεανίας μόνον διὰ τῆς παρουσίας του, καὶ οὐχὶ διὰ λόγου ἀπετέλει μέρος, καὶ ἡ διάνοιά του ἐφαινότο ἀπεσπασμένη ἐντεῦθεν, ὅσον ἡδύνατό τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀτενίζομένων ἐκάστοτε πρὸς τὴν πυκνότητα τοῦ κήπου, ἐνῆα διέτριβον οἱ δύο νεανίδες. Ἡ μὲν μεγαλειτέρα τούτων ἐκαλεῖτο Κεκίλη, θυγάτηρ τῆς Κομήσσης Δε

Κ . . . ἡ δὲ ἑτέρα Ἰουλία, θυγάτηρ τῆς Κυρίας Δε Βωζῆ. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἦτο μελαγχροινὴ, χαρίεσσα, ἄφροντις καὶ φαιδρᾶ· ἡ δὲ δευτέρα ξανθὴ, ἀγγλιστὶ ἔχουσα τὴν κόμην, ὅπερ ἐπηρεάζανε τὸ λεπτόν καὶ θελκτικόν τῆς φναιογνωμίας τῆς, καὶ ἐφαινότο μᾶλλον τῆς φίλης τῆς βεμβάζουσα. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν ἐξαισιῶς μεγάλοι, τὸ δέμα ῥόδινον, διαφανές, καὶ τὰ μόλις κεχρωματισμένα χεῖλη ἐδείκνυον, ὅτι τὸ αἶμα ἔρρεεν ἀρούκντως ἐν τῷ ὠραίῳ σώματι αὐτῆς, ὅπερ καλῶς ἐκαλύπτετο ὑπὸ βαμβακίνης ἐσθῆτος, περιβαλλούσης ἀτημελῶς δι' ἀπείρων πτυχῶν στήθος στερεὸν ὡς τὸ μάρμαρον, λευκὸν ὡς τὸ γάλα, καὶ οὐ τινοσ οἱ δύο κόλποι, ὅτε μάλιστα ἡ νεανίς ἐξεδύετο τὴν ἐσπέραν, ὁμοιάζον τοὺς ὠραίους ἐκείνους ἐπιχρῶσους καὶ στρογγύλους καρπούς τοῦ φθινοπώρου, δι' ἐνός τῶν ὁποίων, ἡ Βῦα εἴλκυσε τὸν Ἄδαμ.

Ὅποῖον θαῦμα, νὰ βλέπῃ τις νεανίδα, ὅτε μάλιστα οὐδὲν νέφος εἰσέτι ἐπεσκίασε τὸ ἔαρ τοῦτο, οὐ δεμίαι λύπη ἦρθη τοῦ μετώπου τούτου, οὐδεμίαι χεῖρ ἀπεπειράθη τοῦ ὠραίου τούτου καρπού! Ἐθέληθητε ποτε, παρατηροῦντες εἰκόνα τοιαύτην;

Μόνον ἡ εἰκόνα, ὅσον ὠραία, ζωηρὰ, ἀληθὴς καὶ ἀνῆται, δὲν ἀρκεῖ ν' ἀνεγείρῃ ἐν τῇ ψυχῇ τὰ αἰσθήματα, ἄπερ ἀνεγείρει ἡ θέα ἐκκεδεκατοῦς νεανίδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ φύσις ἀποκαλύπτει, ὅτι ὑπάρχει τι ἀξιορροστότερον τοῦ πατρὸς, τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἧτις αἰσθάνεται ἑαυτὴν κατελιημμένην ὑπὸ νέων σκιρτήσεων, τεταραγμένην ὑπὸ ἀλλοκότων αὐαῖσθημάτων, κατατροχόμενην ὑπὸ ἀλλοκότων αὐπνιῶν, αἵτινα πάντα ἀδυνατεῖ διὰ μόνης τῆς φαντασίας νὰ κατανοήσῃ. Τότε δὲ ἀνερευνᾷ τὰ πάντα, καὶ ζητεῖ τὸ αἷτιον αὐτῶν. Τότε μὴ γινώσκουσα ἐν ποίᾳ πηγῇ νὰ σβῆσῃ τὴν φλογερὰν ταύτην δίψαν ἀγνώστων πραγμάτων, ἀνατρέχει πρὸς τὸν θεόν, καὶ τῇ φαίνεται, ὅτι μόνον διὰ τοῦ ἀτελευτήτου ἔρωτος, ἐν ὁ Πλάστῆς ἐμπνεεῖ, θὰ δυνήθῃ ν' ἀνακουρισθῇ, καὶ ὑπεκκοῦσῃ εἰς τὰ μυστηριώδη αἰσθήματα τῆς ψυχῆς. Σπανίως δεκαπενταετής, ἢ δεκαεπταετής νεανίς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ μὴ ᾖ καὶ εὐσεβής.

Εἶπετε, θεωροῦντες νεανίδα ὠραίαν τὴν μορφήν, παρθένον, καὶ ἀγνήν τὴν καρδίαν. α Ἐὰ ὑπάρξῃ ἀνθρώπος, ὅστις θὰ πληξῇ τὴν καρδίαν ταύτην, εἰς ἐν τὸ ὠραῖον τοῦτο σῶμα θὰ ἀνήκῃ, καὶ ὅστις θὰ ἔχῃ τὴν ἄφρατον εὐτυχίαν νὰ τῇ ἀποκαλύψῃ τὸ πρῶτον μυστήριον τοῦ ἐπιγείου τούτου, καὶ πόσον ἰσχυροῦ ἔρωτος, ἐν περ αὕτη, μὴ γινώσκουσα νὰ καταπέσῃ, ἐπίστευεν, ὅτι μόνος ὁ θεὸς ἡδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ; Κῦ- τυχῆς οὗτος! Οἰαδῆποτε ᾖ ἡ λύπη, ἢ εἰς τὸ μέλλον ἐπιφλοαττομένη, ἐλευσεται ὁμοῦς ἡμέρα, ἀντι- στάθμισις αἰωνία πρὸς ταύτην ἐσομένη. α

Ἐὰ ἐλέγετε δε, ἐὰν μετὰ ἐν ἡ δύο εἴη ἐβλέπετε αὐτὴν ὑπανδρευμένην. α Τῷ ὄντι, τὸ μυστήριον τοῦτο ὑπὸ ἀγνῆς κρυπτόμενον ἀγνοεῖται, καὶ ἐπαγθῆς ἐν, ἀπεκαλύφθη αὕτη, ἢ προσδοκία τις ἐπληρώθη, ὁ ἔριος ἐκορέσθη, καὶ ἤδη ἔρχιστο παριστώσα ὄντως καὶ ἡ σύχως τὸ γυναικεῖον καὶ μητρικὸν πρόσωπον. Ἡ πρώτη λέξις τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης τῇ ἐπέφερε

λύπην, καὶ κατενόησεν ἑαυτὴν ὄργανον γενομένην τῆς ἀσυμπαθοῦς φύσεως!

Ὀνειροπολεῖτε, νεανίδες! Ὅσον καλὴ καὶ ἀνῆται ἡ ἀλήθεια, οὐδέποτε ὁμοῦς ἐπιθυμεῖ τὴν ὄνειροπόλησίν σας!

Ἡ Κεκίλη λοιπὸν καὶ ἡ Ἰουλία περιεπάτουσιν. — Ἡξέυρει, ἔλεγεν ἡ δευτέρα, πόσον εἶμαι δεῖσιδαίμων; Μάλιστα! Ἐνθυμοῦμαι πάντοτε ὅτι παρασκευὴν τὸν εἶδον κατὰ πρῶτον, καὶ ἀκουσίως πιστεύω, ὅτι τοῦτο θὰ μοὶ ἐπιφέρῃ δυστυχίαν!

— Εἶσαι τρελλή. Τί σε εἶπε σήμερον; — Οὐδέν· μὲ ἐβλεπεν ἐπὶ πολὺ, τοῦτο μόνον. Καὶ ἐνταυτῇ ἡ Ἰουλία ἐστράφη, ἵνα βεβαιωθῇ, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς τῆς Κεκίλης τὴν ἀκούει. — Λοιπὸν δὲν σε εἶπε οὔτε λέξιν; — Μοὶ ὠμίλησεν, ἀλλὰ περὶ πραγμάτων ἀσπυμάντων.

— Ὁ δυστυχής! — Τὸν λυπεῖσαι; — Μάλιστα. Ἴδὲ πόσον ὁ κόσμος εἶναι ἀστεῖας, ὁ νέος οὗτος σε ἀγαπᾷ, τὸν ἀγαπᾷ, ἀλλ' ἴσως θὰ ὑπανδρευθῆς ἄλλον, καὶ αὐτὸς θὰ νυμφευθῇ ἄλλην.

— Τίς σε εἶπε τοῦτο; — Ἀγαπᾷσθε χωρὶς νὰ τὸ λέγητε. — Πρῶτον δὲν εἶμαι βεβαία, ὅτι τὸν ἀγαπᾷ ἐγώ· διότι πρὸ ἡμερῶν δὲν σκέπτομαι ποσῶς περὶ αὐτοῦ.

— Ἄ! Τίνες εἶναι αὐταὶ αἱ ἡμέραι; — Ἀφ' ὅτου διατρίβει ἐνταῦθα. Εἶν' ἀληθές, ὅτι ἐνίοτε διαλογίζομαι, πού ἄρα γε εἶναι, τί πράττει, ἐν ἐνὶ λόγῳ εἶμαι ζηλότυπος αὐτοῦ.

— Λοιπὸν τὸν ἀγαπᾷς καὶ αὐτός; — Αὐτὸς ἐρχεται ἐνίοτε ὑπὸ τὰ παράθυρά μου ὄνειροπολῶν μέχρι τῆς δευτέρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον. — Καὶ σὺ τότε τί κάμνεις. — Τὸν παρατηρῶ διὰ τοῦ δικτυωτοῦ (καφάσι). — Πιστεύω, ὅτι δὲν ἐμαθέ ποτε, ὅτι τὸν βλέπετε; — Ποτέ.

— Καλὰ καὶ ἡ μήτηρ σου; — Ἡ μήτηρ μου νομίζω, ὅτι ἀμφισβᾷ περὶ τούτου· μὲ ἐπιτηρεῖ, μὲ ἀνερρωτᾷ διὰ βλέμματος μᾶλλον, ἢ διὰ λόγου.

— Ἐὰν δὲ σε ἠρώτα τοὺς σκοποὺς σου, τί θὰ τῇ ἀπεκρίνεσο; — Τῇ ἀληθείᾳ, ἀγνοῶ, ἐπεθύμωμ ὁμοῦς πολὺ νὰ μάθω, τί σκέπτεται περὶ ἐμοῦ.

— Ἀκουσαί, εἶπεν ἡ Κεκίλη σιγαλῶς, εὔρον μέσον. — Ποῖον. — Ἡξέυρει, ὅτι ἐπὶ δύο ἡμέρας τελεῖται ἐορτὴ ἐν Σενλίδι.

— Ναί, περὶ τὰς ὁδοὺς τῆς Σαντίλλης. — Ἐκεῖ ὑπάρχει γυνὴ χρησιμολόγος. Ἡ Ἰουλία παρατηρήσασα τὴν φίλην τῆς, ἐκάγχασε. — Καὶ πιστεύεις ταύτην; εἶπεν. — Ἐντελῶς. — Καὶ θέλεις νὰ συμβουλευθῶ ταύτην τὴν γυναικα; —

— Ναί! θά σέ εἶπω, ὅ,τι μοί ἔλαγε πρό ὀλίγου.
 — Εἶσαι τρελλή!
 — Οὐδ' ὄλω.
 — Τήν ἐσυμβουλευθεῖς ἴσως;
 — Μάλιστα.
 — Καί σέ εἶπε τήν ἀλήθειαν;
 — Μάλλον ταύτης· μέ ἔκαμε νά τήν ἴδω.
 — Τήν ἐσυμβουλευθεῖς περί σου αὐτῆς;
 — Μάλιστα.
 — Ἄ! Ἰδοὺ τί δέν πιστεύω.
 — Πίστευσαι.
 — Θά μοί εἶπῃ τίς εἶμαι;
 — Ναί.
 — Τί μέλλω νά πράξω;
 — Μάλιστα.
 — Διά τῶν χαρτίων χρησιμολογεῖ;
 — Ὁχι.
 — Διά τίνος λοιπόν;
 — Ἐλθε, καί θά ἴδῃς.
 — Πῶς νά υπάγω;
 — Μετ' ἐμοῦ καί τῆς παιδαγωγοῦ μου.
 — Ἀλλά, φίλη μου, δέν δυνάμεθα νά υπάγω-
 μέν ἐν πληρεῖ μεσημέρῳ μεταξύ τόσων ἀνθρώπων.
 — Ἰπάγομεν λίαν πρώτ', ὅτε δέν υπάρχει τις.
 — Καί θά ἀποκριθῆ εἰς ὅ,τι τήν ἐρωτήσω;
 — Ναί, ναί, καί τρίς ναί.
 — Λοιπόν εἶναι μάντις;
 — Πιθανώτατα.
 — Γραίξ;
 — Νέξ.
 — Ἀσχημος;
 — Εὐμορφος.
 — Καί τί ἄλλο πράττει;
 — Τιθασσεύει ἄγρια θηρία.
 — Ἀληθῆ ἄγρια θηρία;
 — Τίγριδας, λεοπαρδάλεις κτλ.
 — Μένει καθ' ὁδόν;
 — Μάλιστα, ὑπό σκηνήν ἐξωγραφισμένην, μετά
 μουσικῶν καί ἐνός ὑπέρτερου.
 — Εἰσῆλθες οὐ εἰς αὐτήν;
 — Ναί.
 — Λοιπόν θά ἔλθω καί ἐγώ τότε, θά ἐρωτήσω
 ἕμους τήν μητέρα μου, ἐάν μοί τὸ συγχωρή.
 Καί πάραυτα αἱ δύο νεάνιδες ἐπορεύθησαν πρός
 συνάντησιν τῶν ἄλλων διατριβόντων ἐν τῷ κήπῳ·
 ἡ δὲ Ἰουλίαι ἀπευθυνομένη πρός τήν μητέρα της,
 εἶπεν:
 — Ἠξέουρες τί ἐρχομαι νά σου αἰτήσω;
 — Ὁχι.
 — Ἡ Κεκίλη μέ εἶπεν, ὅτι υπάρχει ἐν τῇ ἐορτῇ
 τῆς Σενλίδος ἀληθῆς μάντις, τήν ὁποίαν ἐπεθύμουν
 νά συμβουλευθῶ.
 — Παιδίον!
 — Μοί τὸ ἐπιτρέπεις;
 — Μετά τίνος θά υπάγῃς;
 — Μετά τῆς Κεκίλης καί τῆς παιδαγωγοῦ αὐτῆς.
 — Ἐπιτρέπεις τοῦτο, ἀγαπητή; εἶπεν ἡ κυρία
 Δε Βωζῆ πρός τήν Κόμησσαν.

— Μάλιστα, ἀλλά κατά ποίαν ὥραν θά υπάγῃτε
 τέκνα μου;

— Τήν πρώτην, διὰ νά ἤμεθα μόναι.

— Λοιπόν, εἶπεν ἡ Κόμησσα πρός τήν Ἰουλίαν
 αὐρίον τήν ὀγδόην ὥραν ἡ Ἰωάννα καί ἡ Κικίλη ἐρ-
 χονται.

— Δύναμαι νά σᾶς ἐρωτήσω, Κυρία, τὸ ὄνομα
 τῆς μάντιδος ταύτης, εἶπεν ὁ νέος πρός τήν Κικίλην.
 διότι ἐπεθύμουν νά μάθω καί ἐγώ κάτι, καί ταῦτο-
 χρόνως ἐβλεπε τήν Ἰουλίαν, ἥτις ἴνα διαφύγῃ τὸ
 βλέμμα του, ἐρρίπτε τὸ χειρόμακτρον αὐτῆς, καί τὸ
 ἀνελάμβανε.

— Δέν ἠξέουω τὸ ὄνομά της, ἀπήντησε, γελῶσα,
 ἀλλ' εὐκολον νά τὸ μάθωμεν. Τὸ παράπηγμα, ἐν ᾧ
 κατοικεῖ ἔχει τεχνόσημον, ἐφ' οὗ φαίνεται λεοπαρδά-
 λει, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας γυνή τις θέτει τὸν ποδα.
 Μετά δὲ ἡμίσειαν ὥραν ἐγκατέλιπε τήν Βαλγεν-
 κοῦσαν.

— Ποῦ εἶναι ὁ Κύριος Δ' Ἑρμενῶν; εἶπεν ἡ Κυ-
 ρία Δε Βωζῆ.

— Τὸν εἶδον πρό ὀλίγου ἐξερχόμενον, εἶπεν ὁ
 Κόμης.

— Θά ἐπανέλθῃ βεβαίως, εἶπεν ἡ μήτηρ τῆς Ἰου-
 λίας· διότι μοί ὑπεσχέθη, ὅτι θά διαγαγῇ ὄλην τήν
 ἐσπέραν μεθ' ἡμῶν, καί ἦδη εἶναι ἐνάτη ὥρα.

2.

Ἡ Κόμησσα Δ' Ἑρμενῶν ἐπορεύθη τήν εἰς Σενλίδα
 ἄγουσαν ὁδόν, καί μετὰ εἴκοσι περίπου λεπτῶν ὁδοι-
 πορίαν ἐφθασεν εἰς τήν ὁδόν ἐν ἣ ἐτελεῖτο ἡ ἐορτή.

Ἐνταῦθα δὲ ἀπετελεῖτο θόρυβος καταταράττων
 τήν ἀκοήν του· διότι, τήν ἐσπέραν πρό πάντων οἱ
 θιασῶται τῶν τοιούτων θεαμάτων συρρέουσι, προσ-
 ελυόμενοι ὑπὸ τῶν θεαματοποιῶν διὰ τρόπων, οὓς
 μάλλον ἐπρεπε ν' ἀποστρέφονται.

Ἡ ἀήρ ἦτο μεμολυσμένος ἐκ τῆς ὁσμῆς τῶν λυ-
 χνίων, τῶν ἀλλάντων (σαλτισίστων), καί τῶν δια-
 φόρων ἀναθυμιάσεων, τῶν ἀπορρέουσῶν ἐκ τῶν νοση-
 ρῶν ἐργαστηρίων, καί ναυτιωδῶν παραπηγμάτων.

Οἱ δὲ πολῖται τῆς Σενλίδος περιεπάτου ἀγερώ-
 χως ἐν μέσῳ κραυγῶν, φωνῶν, μηχανῶν, ἐκπυρο-
 κροτήσεων· διότι, ὡς γνωστὸν, ἐν τοιαύταις ἀπαι-
 σίαις πανηγύρεσι τοιαῦτα τελοῦνται.

Ἡ Κόμησσα ζήτησας τὸ τεχνόσημον τῆς Λεοπαρ-
 δάλειος, εἶπεν αὐτὸ μετ' ὀλίγον. Ἐνταῦθα δὲ μουσι-
 κῆ καί ὀκρίσαντες ἐδείκνυσαν, ὅτι ἐτελεῖτο παράσσις.

Ἄναθᾶς λοιπόν τὰς βαθμίδας, ἔδωκεν εἰς τὸν
 εἰσπράκτορα τήν τιμὴν τῆς εἰσόδου, τρία σολδία, καί
 ἀνυψώσας εἶτα μάλινον παραπέτασμα, θυρίδιον ἀ-
 ποτελοῦν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐνθα ἴσταντο οἱ
 θεαταί.

Νεάνις δὲ, μέλαιναν ἐπίκροκον (βελουδον) ἐσθῆτα
 ἐνδεδυμένη, καί ἐπεσθῆτα κιτρίνην μετὰ παρυφῆς ἐ-
 ρυθρᾶς, μέχρι γονάτων κατερχομένην, καί ἀπολεί-
 πουσαν φαινομένης ὡραίας κνήμης, δι' ὑπολευκῶν
 περικνημίδων κεκαλυμμένης, ἠτοιμάζετο ν' ἀποσπά-
 σῃ ἐκ τοῦ στόματος λεοπαρδάλειος, τοὺς ὀπισθίους
 πόδας ἐχούσης ὀρθοῦς, τοὺς δὲ προσθίους κεκλιμέ-

μένους, καί ἐπ' αὐτῶν στριζομένης, τεμάχιον κρέ-
 τος ὤμου, ὅπρι ἀρτίως τῇ ἔδωκε. Τὸ θηρίον δὲ τοῦτο
 πρός αἴσχος μὲν τοῦ εἶδους του, ἀλλὰ πρός θρίαμ-
 βον τῆς γυναικός, ἀφινεν αὐτὸ μετὰ θαυμασίας ἀ-
 διαφορίας.

Τοῦτο ἦτο τὸ τελευταῖον τῆς παραστάσεως τῆς
 θαυματοποιῶν, ἥτις ἐχαιετήθη δι' ἐνθουσιαστικῶν
 ἐπευφημῶν ὑπὸ τῶν κεχρημένων θεατῶν, ἀπερ-
 χομένων.

Ὁ δὲ Ἑρρίκος, διευθυνομένος πρός τὴν νεάνίδα,
 ἐπλησίασεν αὐτήν, ὅτε ὁ τελευταῖος τῶν θεατῶν ἀ-
 νύφου τὸ παραπέτασμα.

— Κυρία μου, ἐπεθύμουν νά σᾶς ὁμιλήσω.

— Σᾶς ἀκροάζομαι Κύριε.

— Ἀλλὰ δέν εἶναι δυνατὸν ἀλλαχοῦ;

— Μέλλετε, ὡς φαίνεται, νά με ἐρωτήσετε σπου-
 δαῖα;

— Μάλιστα.

— Λοιπόν ἀκολουθήσατέ μοι.

Ἡ θαυματοποιὸς διασκελίσασα τὰ κενὰ ἦδη θρα-
 νία, ὑπὸ τοῦ Ἑρρίκου παρακολουθημένη, ἐπορεύθη
 πρός θυρίδιον κεκλεισμένον μόνον διὰ κνυδάλου. Ἡ
 νεάνις τὸ θυρίδιον τοῦτο, φέρον πρός ῥυπαρόν τι δω-
 μάτιον, ἐνθα ὑπῆρχον κιβώτια, στρώματα, καί ὀλο-
 κληρος ἀποσκευὴ κινητοῦ μαγειρείου· λυχνίσκος δὲ
 τις κεκαπνισμένος ἐφώτιζε τὸ δωμάτιον.

Ἡ Κόμησσα (οὕτως ἐκκαλεῖτο) ἔνευσε τῷ Ἑρρίκῳ
 νά κηθήσῃ αὐτῇ δ' ἐστάθη ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐρείδουμένη
 ἐπὶ κακῶς ἐχούσης τραπέζης, καί διὰ τοῦ ἐκείνης
 μαστιγίου παιζούσα.

— Προλέγετε τὸ μέλλον, Κυρία; ἠρώτησεν ὁ Δ'
 Ἑρμενῶν μετὰ σκεπτικῆς φωνῆς.

— Μάλιστα, Κύριε, ἀπεκρίνατο καταπειστικῶς.

— Πολὺ καλὰ! Αὐρίον θά ἔλθῃ τις νά σᾶς συμ-
 βουλευθῆ, καί, εἰ δυνατόν, προσέπατε αὐτῷ ὅ,τι θά
 σᾶς υπαγορεύσω.

— Ἀνωφελῶς κοπιᾶτε, Κύριε, διότι δέν θ' ἀκο-
 λουθῆσω τήν ἐντολήν σας.

— Οὐδ' ὄλω; εἶπεν ὁ νέος, ἐκβάλλων τοῦ κόλ-
 που του νομισμάτᾳ τινὰ χρυσᾶ, λάμπαντα πρός τὴν
 τοῦ λυχνίσκου φωταύγειαν.

Ἡ Κόμησσα παρατηρήσασα τὰ λουδοσβίαια, εἶπεν·

— Οὐδ' ὄλω.

— Δύναμαι νά μάθω τὸ αἴτιον τῆς ἀποποιήσεως;

— Εἶναι ἀπλούστατον. Πέποιθα εἰς τὴν ἐπιστή-
 μην μου, καί οὐδένα θέλω ν' ἀπατήσω.

— Τοσοῦτον λοιπόν πεποιθᾶτε, ὅτι αἱ προρήσεις
 ὑμῶν πραγματοποιοῦνται;

— Βεβαίως.

— Διὰ τί λοιπόν κεκτημένη τοιαύτην ἀρετὴν, δέν
 τὴν μεταχειρίζεσθε, ἵνα πλουτήσητε, ἀντὶ νά παι-
 ζητε μετὰ τῶν ἀτιθασσεύτων θηρίων;

— Ἐπειδὴ ὁ ὄχλος πιστεύει καί πληροῖται ὅ,τι
 βλέπει· καί ἀνωφελῶς θά μεταχειρίζομαι θεαμασίαν
 δύναμιν, ἥς τὰ μυστήρια ἐγὼ μόνη ἴσως εἶμαι με-
 μνημένη, καί ἐξακῶ σήμερον.

— Ὅπως δὴ ποτε, εἴτε ἀληθῆς, εἴτε ψευδῆς εἶνα,
 ἐπανέλαθεν ὁ Ἑρρίκος, δύναται νά μοί χρησιμεύσῃ,

καί ἐπὶ τούτῳ ἦλθον πρός ὑμᾶς. Ἦλθε γὰρ νεάνις
 τις· νά συμβουλευθῆ;

— Μάλιστα.

— Τήν γνωρίζετε;

— Ὁχι.

— Τῇ εἶπατε ἐν τούτοις τὸ παρελθόν τις;

— Τὸ παρελθόν νεάνιδος τῆς ηλικίας καί τῆς πε-
 ριωπῆς αὐτῆς δέν εἶναι δύσκολον νά μαντευθῆ· ἐάν
 ἄμως ἐπρόκειτο περί ἐμοῦ, ἐπὶ παραδείγματι, ἦτιον
 εὐχερῆς θά ἦτο.

— Ἐνὶ λόγῳ ἐξῆλθεν ἐκτεθαμβημένη ἐντεύθεν,
 καί ὁμίλησε περί τῆς χρησιμοδοτήσεως ταύτης εἰς
 τινὰ φίλην της, ἥτις θά σᾶς ἐπισκερθῆ καί αὐτὴ
 αὐρίον τήν πρώτην.

— Μόνη;

— Ὁχι, μετὰ τίνος ἄλλης, ἣν γινώσκετε νῦν,
 καί μετὰ γραίας παιδαγωγοῦ.

— Λοιπόν;

— Λοιπόν! δέν πρέπει περί τοῦ παρελθόντος μό-
 νον νά εἶπητε πρός αὐτήν, ἀλλὰ καί περί τοῦ μέλ-
 λοντος.

— Θά τῇ εἶπω, ὅ,τι με ἐρωτήσῃ.

— Θά σᾶς συμβουλευθῆ ἀναμφιβόλως περί μυ-
 στικωτάτων ἐντυπώσεων, ὡς δεῖσιδαίμων, καί ἐ-
 πομένως θ' ἀροσιωθῆ ὄλη πρός ὑμᾶς.

— Θά τῇ εἶπω πᾶσαν τήν ἀλήθειαν.

Ἡ Κόμησσα παρατήρησας τήν μάντιν, δεικνύουσαν
 τήν αὐτὴν βεβαιότητα περί τοῦ ἀσφαλούς τῶν προρ-
 ρήσεών της, οἶαν καί ἡ ἀρχαία Συβίλλη.

— Ἡ νεάνις αὐτῇ, εἶπεν, ἀγαπᾶ τινὰ, ὅστις τήν
 ἀνταγαπᾶ· πρέπει λοιπόν νά τῇ εἶπατε, ὅτι καλῶς
 πράττει,

— Οὗτος εἶθε ὑμεῖς;

— Ἰσως.

— Ἀκούσατε, Κύριε. Θά ἀποκριθῶ κατά τὰς ἐ-
 ρωτήσεις· τοῦτο δύναμαι νά σᾶς εἶπω.

— Ἀλλὰ πῶς νά μάθω τὰς ἀποκρίσεις;

— Τήν ἐρωτᾶτε.

— Δέν θά μοί τὰς εἶπῃ· διὰ τοῦτο ἐπεθύμουν νά
 ἤμην μάρτυς τῶν ἐντυπώσεων αὐτῆς, ἐρωτώσης περί
 τοῦ ἐρωτος, καί τί περί αὐτοῦ νά πράξῃ.

— Ἰπάσχει μέσον.

— Ποῖον;

Ἐν τούτῳ ἡ θύρα ἠνεψῆθη, καί πελώριος τις εὐ-
 θυμος με ἱματισμὸν ἀθλητοῦ, τοῦτέστι μετὰ ζωστή-
 ρος σαρκόχρου, περισκελίδος ἐκ μέλανος ἐπικρόκου,
 καί θυσάνων ἀργυρῶν, εἶπεν ἀσυναρτήτως, παρατη-
 ρῶν τήν συνσταίρον του.

— Τί διάβολο κάμνεις ἐδῶ;

— Ἐχω ὑπόθεσιν· πήγαινε.

— Καί ἡ παράστασις;

— Ἀνάγγειλον, ὅτι θά γείνη. Δέν βλέπεις ἀνόητε,
 ὅτι δέν υπάρχουν ἄνθρωποι;

— Ὁ Κολοσσᾶς κλείσας τὴν θύραν, ἐγένετο ἄ-
 φαντος.

— Ποῖον τὸ μέσον; εἶπεν ὁ Ἑρρίκος.

— Ἀπλούστατον. Ἐλθε αὐρίον ἐνταῦθα πρός αὐ-
 τῆς, καί θά σέ κρύψω ἐν τῷ δωμάτιῳ τούτῳ, ὅθεν

δύνασαι ν' ακούσης τὰ πάντα· εἶτα δὲ δύνασαι ἐκ τῶν ἀκροασθησομένων νὰ πράξης ὅ, τι θέλεις.

— Ὁ ἄλλω αὐριον.

— Αὐριον, Κύριε.

Ὅτε δὲ ἡ Καισαρίνα ἦνοιξε τὴν θύραν, ἵνα ἐξέλθῃ, ὁ Ἑρρίκος τῇ ἐνεχείρισε δύο χρυσὰ λουδοβίκια.

— Εὐχαριστῶ, εἶπε μειδιῶσα.

Καὶ ἔβριψε τὰ λουδοβίκια εἰς μικρὰν θήκην, ἣν ἐκλείδωσεν ἐν τῷ σῦρτι τῆς τραπέζης.

Ὅτε ἐξήρχετο ὁ Ἑρρίκος, οἱ πολυπράγμονες ἦσαν συνηθροισμένοι ἐνώπιον τοῦ μετὰ θυσάνων ἀργυρῶν κεκοσμημένου Ἡρακλέους, μεγαλαυχῶς ὑποσχόμενου.

Διελθὼν δὲ τὸ πλῆθος, ἔφθασεν εἰς τὴν Βαλγεν-κοῦσαν, μετὰ μιᾶς ὥρας ἀπουσίαν.

Ὅτε ἐπανῆλθεν, οἱ συνδαιτυμόνες ἦσαν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἣ δὲ Ἰουλία μετ' ἄλλων ἦδεν ἐπὶ τοῦ κλειδο-κυμβάλου. Μετὰ δὲ τὴν ἀναρμόνιον ταύτην μουσι-κὴν ἔκουσε τὴν οὐράνιον τῆς Ἰουλίας μελωδίαν.

Ἀλθῶς αὕτη ἦδε θελκτικῶς καὶ συμπαθητικῶς, ἀλλ' ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Ἑρρίκος μόλις ἤκούετο οὗτος δὲ ἐπλησίασε τὴν Κ. Δε Βωζῆ καὶ τοὺς τέσσαρας ἄλλους,

οὓς ἦδη γινώσκουμεν, συνδιαλεγόμενους ἐν ταῖς γωνίαις τῆς αἰθούσης καὶ προσεκτικῶς ἀκροαζομένους τὸ ὑπὸ τῆς Ἰουλίας ἀγόμενον ἄσμα, καθημένης παρὰ τῇ Κικίλῃ, ἣτις ἀντήλλαξε λαθραῖον βλέμμα μετ' αὐτῆς, ὅτε ἡ θύρα ἠνεώχθη ὑπὸ τοῦ Ἑρρίκου.

Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ ἄσμα δὲν ἐπανελάθεν ἕτερον, ἀρκουμένη νὰ πλῆττῃ διὰ τῶν δακτύλων τὸ ὄργανον, καὶ νὰ παράγῃ ἤχους, ἵνα μὴ ἀκούηται, ὅτι ἔλεγε πρὸς τὴν Κικίλῃν.

Αἱ δύο νεάνιδες ἠρώτωτο πόθεν ἄρα γε ἦλθεν αὐ-τος, περὶ οὗ καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν συνδιελέγοντο.

Ὁ δὲ Βαρόνος καὶ ἡ σύζυγός του, ὁ Κόμης καὶ ἡ Κόμισσα διετέλουν ὀμιλοῦντες περὶ πολιτικῶν, δικ-ποικίλλοντες τὴν συνδιάλεξιν διὰ σοβαρῶν ἀντικει-μένων, δι' ἃ οἱ καλῶς ἀνατεθραμμένοι μειδιῶσι.

Προσέτι ὁ Ἑρρίκος καὶ ἡ Κυρία Δε Βωζῆ ὠμίλουσαν κατὰ μόνας, καὶ ὁ νεανίας ἐφαίνετο ὑπείκων εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν κατὰ τὴν ἀπουσίαν του γεγονένων.

Αἱ δὲ ἐρωτήσεις τῆς Κυρίας Δε Βωζῆ ἦσαν πλά-γικαι, προβαίνουσαι εἰς σπουδαία.

Τῷ ὄντι αὕτη δὲν ἠγνοεῖ, ὅτι οὐχὶ ἀδιαφόρος ὁ Ἑρρίκος ἔβλεπε τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα, καὶ ὅτι τῷ ἤρεσκεν ὡς ἀγαθὴ λοιπὸν καὶ προβλεπτικὴ μήτηρ ἤθελε νὰ γινώσκῃ τίνες εἰσὶν ὀριστικῶς οἱ σκοποὶ τοῦ νέου τοῦτου, καὶ διὰ τοῦτο παρεκάλει αὐτὸν νὰ διαμείνῃ καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν παρ' αὐτῆς, ἐλπίζουσα νὰ ἐπινοήσῃ μέσον, ὅπως διαγνώσῃ τὰ κατ' αὐτόν.

Ἐνῶ δὲ ἐμελλε νὰ περάνῃ τοῦτο ὑπηρετικῆς τῆς ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ κύριος Ἐκτωρ Γρανδίνος ἐπεθύμει νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς αὐτήν.

— Ἄς εἰσέλθῃ, εἶπεν ἡ Κ. Δε Βωζῆ.

Οὗτος δὲ ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Συμβολαιογράφου αὐτῆς νέος, ἐνδεδυμένος μέλανα, μετὰ λαίμοδετου ὑπο-λευκοῦ, καὶ κρατῶν φάκελλον χάρτου. Ἦτο ἠδύς τὴν ὄψιν, καὶ εὐπροσῆγορος, ἔχων ἐγκεχαρῆμένα ἐπὶ τοῦ προσώπου ἀγαθὰ αἰσθητικὰ, ἀναστήματος ἢ

μετρίου, καὶ ἐφαίνετο δειλός. Ἔχε βράδισμα ἐπαρ-χιακοῦ, ἄχαρι ἕνεκα ἀδεξιότητος, ἀπειρίαν τοῦ κό-σμου δειλοῦν, καὶ περιβεβλημένος δημόσιον χαρακτήρα, διότι ὁ πατὴρ του μὴ δυνάμενος νὰ ἐκπληροῖ τὰς ὑ-ποθέσεις του, ἀνέθετεν αὐτῷ ταύτας. Δὲν ἦτο μὲν πολὺ εὐείδης, ἀλλὰ χρηστῆς καὶ τιμίας ψυχῆς. Δὲν ἐξήπτετο μὲν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας, ἀλλ' ἀφορμῆς θεθείσης, συνηθάνετο μεγίστην συμπάθειαν. Πάντα λοιπὸν ταῦτα τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ προτερήματα δι-δούσα ἡ Κ. Δε Βωζῆ, τὸν μετεχειρίζετο φιλοστόργως.

Ἰδὼν οὗτος τὴν Κ. Δε Βωζῆ οὐχὶ μόνον, ἐπαρά-χθη, καὶ ἐτέκπετο ν' ἀπέλθῃ ἐρυθρίασας δὲ, δὲν ἐτόλμησε νὰ προβῇ.

— Εἰσέλθετε, Κ. Ἐκτωρ, εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα. Οὗτος δὲ συναλθὼν, ἔκλεισε τὴν θύραν, ἐχαίρησε καὶ καλῶς καὶ κακῶς τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ, καὶ ῥίψας ἐπὶ τῆς Ἰουλίας λαθραῖον βλέμμα, ἣτις δὲν ἐστράφη, ἀκούσασα τὸ ὄνομά του, ἐκάθησε παρὰ τῇ Κ. Δε Βωζῆ.

Ὁ δὲ Ἑρρίκος δραξάμενος τῆς εὐκαιρίας ταύτης, καὶ προσεγγίσας τὴν Ἰουλίαν καὶ Κικίλῃν, συνδιε-λέγετο.

— Τί μοι παρέχει ἡ τόσον βραδεία ἐπίσκεψίς σας, Κύριε Ἐκτωρ; εἶπεν ἡ Κυρία Δε Βωζῆ, μειδιῶσα. Ἐμὲ ἀπεβλέπουσι τὰ ἔγγραφα ταῦτα;

— Μάλιστα, Κυρία· καὶ ἐπειδὴ ἔπρεπεν ἀπολύ-τως νὰ τὰ ἔχητε πρὸ τῆς αὐριον, ἐτόλμησα νὰ κο-μίσω ταῦτα πρὸς ὑμᾶς ταύτην τὴν ἐσπέραν. Ἐγίνω-σκον μὲν, ὅτι ὑποδέχεσθε πάντοτε, ἀλλ' οὐχ' ἦτον ἐνόμισα, ὅτι δὲν θὰ φανῶ ἀδιάκριτος, ἐρχόμενος μάλ-ιστα κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν.

— Οὐδὲν ἀδιάκριτος, ἀγαπητὴ Κύριε Γραν-δίνε. Τί ἔγγραφα εἶναι ταῦτα;

— Τὰ ἀφορῶντα τὰ κτήματα ὑμῶν, δι' ἃ πρέπει νὰ δώσῃτε εἰς τὸν πατέρα μου νέας παραγγελίας.

Ἡ Κυρία Δε Βωζῆ λαβοῦσα τὰ ἔγγραφα, ἠνέω-ξεν αὐτά.

— Θεωρήσατέ τα ἀνέτως, Κυρία, εἶπεν ὁ νέος, καὶ αὐριον θὰ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ τὰ λάβω.

— Ἐστω.

— Ἐπιτρέπετε νὰ προσφέρω τὰ σεβάσματά μου εἰς τὴν Κυρίαν Ἰουλίαν;

— Μάλιστα, Κύριε Γρανδίνε, ὑπάγετε. Ἐγερθεὶς δὲ οὗτος, ἐπλησίασε τὴν νεάνίδα, ἣτις, προσηλωμένους ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ σελίδος μουσικῆς, ὅπως προσποιηθῆ ἄλλο ἦθος, συνδιελέγετο μετὰ τῆς Κικίλης καὶ τοῦ Ἑρρίκου.

— Κυρία, εἶπεν ὁ νέος ἐρυθριῶν καὶ μετὰ φωνῆς μόλις κινουμένης, ἔχετε καλῶς ἀφ' οὗτου ἔσχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς ἴδω;

— Μάλιστα, Κ. Γρανδίνε, εἶπεν ἡ Ἰουλία, στρε-φομένη πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ κλειδοκυμβάλου, καὶ ὑμεῖς;

— Σᾶς εὐχαριστῶ, Κυρία· καὶ θεωρῶν τὴν νεά-νίδα, δὲν ἤξευρε τί νὰ προσέσῃ.

Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Ἑρρίκος τὸν ἐθεώρει εἰρωνικῶς. Ὁ δ' Ἐκτωρ παρετήρησε τὸ βλέμμα τοῦτο, καὶ κατε-νόησεν, ὅτι πρέπει νὰ εἴπῃ τι, οὐδένα ἀφορῶν, διότι ἡ Ἰουλία ἐτήρει σιωπὴν ἠθικὴν, καὶ ματαιοσχοι

λουμένη ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐφαίνετο ὡς εἰ-λέγε.

— Ἄ Διὰ τοῦτο διεκόψατε τὴν συναναστρο-φὴν μας·

— Ἦτο ὠραία σήμερον ἡ ἡμέρα, εἶπεν ὁ νέος.

— Ἀληθῶς, καὶ ἡ συναναστροφή μεγαλοπρεπῆς.

— Δὲν εἰσθε εἰς τὴν ἑορτήν, Κυρία;

— Ὁχι, Κύριε.

— Ἦδὲτε νομίζω, ὅτε εἰσῆλθον;

— Ἐἶχον τελειώσει.

— Καὶ δὲν ἐπαναλαμβάνετε;

— Ὁχι, διότι συνδιαλεγόμεθα.

— Ὅποτε σᾶς διέκοψα συνομιλοῦντας. Συγχωρή-σατέ μοι, Κυρία· ἀλλὰ δὲν ἐπεθύμουν, ν' ἀπέλθω, μὴ πληροφορηθεὶς περὶ τῆς υἰείας σας, καὶ μὴ προσ-ενεγκῶν τὰ σεβάσματά μου.

Ἡ νεανίς ἔκλινε, μὴ ἀποκριθεῖσα.

— Ἦ δὲ Κεκίλη μόλις κατέστειλε τὴν ἐπιθυμίαν γέλωτος, προελθοῦσαν ἐκ τῆς ταρχῆς τοῦ Ἐκτωρος.

Ὁ Ἑρρίκος πληξῆς τὸ κύμβαλον, παρήγαγε βα-ρὴν ἤχον.

Ὁ Γρανδίνος εὐθὺς κατενόησεν, ὅτι ταῦτα ἦρχον, καὶ ὅτι ἐὰν ἔμεινε ἐπὶ πλέον, θὰ καθίστατο γελοιο-δέστερος. Ἐχαίρησε λοιπὸν τὴν Ἰουλίαν, καὶ πλη-σίασας τελευταῖον τὴν μητέρα αὐτῆς, ἐξῆλθε πλῆτ-των τὰ γόνατά του, ὅπερ διεῖρξε τὸν ἐπὶ τοσοῦτον κρατούμενον γέλωπα τῆς Κεκίλης.

— Ὁ Κύριος οὗτος εἶναι ἄχαρις, εἶπεν ὁ Ἑρ-ρίκος.

— Ὅπως τὸν θεωρεῖ ἕλαστος εἶπεν ἡ Κεκίλη.

— Ἄς μὴ ὀμιλῶμεν πλέον περὶ αὐτοῦ, εἶπεν ἡ Ἰουλία· ἡ μήτηρ μου τὸν λατρεῖσι.

Ἐν τούτοις ὁ Ἐκτωρ ὑπερβαλὼν τὰς κιγκλίδας τῆς ἐπαύλεως, καὶ ἀναβλέπων τὰ δικτυωτὰ τῆς αἰ-θούσης, δι' ἃν διέκρινε τὸ φῶς, ἀνέκραξε μετὰ δα-κρύων:

— Τὴν ἀγαπῶ ἐκ ψυχῆς, καὶ αὕτη δὲν με ἀγαπᾷ! Εἶτα ὠδυνεὶν ὀρμηφύτως τὴν πρὸς τὸ κατὰσθημα τοῦ πατρὸς του ἀγούσαν ὁδόν.

Μετὰ δὲ μιᾶν ὥραν οἱ συνδαιτυμόνες ἀπεχαίρητον τὴν Κυρίαν Δε Βωζῆ, ἣτις πρὸς τὸν Ἑρρίκον, τελευ-ταῖον χαιρετῶντα ἔλεγεν;

— Ἐπεθύμουν νὰ σᾶς ὀμιλήσω ταύτην τὴν ἐ-σπέραν, ἀλλὰ δὲν ἐμείναμεν κατὰ μόνας. Ἐλθετε λοι-πὸν αὐριον.

Ὁ Ἑρρίκος ἀπῆλθεν ὑποσχεθείς. Ἡ δὲ Ἰουλία εἶ-πε τελευταῖον πρὸς τὴν Κικίλῃν.

— Μὴ λησμονήσης αὐριον τὴν πρῶταν πρὸ τῆς ἐννάτης.

— Ἠσύχασον· θὰ ἔλθω πρὶν ἐγερθῆτε.

Ὁ δὲ Ἑρρίκος προβάς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐστάθη, ὅπου καὶ ὁ Ἐκτωρ, καὶ ἀναβλέπων τὰ παράθυρα τῆς Ἰου-λίας, εἶπε:

— Τῶντι· εἶναι ὠραία· καὶ ἐὰν δὲν με ἠγάπα, ἤθελον καταλυπηθῆ.

3.

Ὅτε ἡ Κ. Δε Βωζῆ ἔμεινε μόνη, γεύσασα πρὸς τὴν

θυγατέρα της νὰ πλησιάσῃ, καὶ λαβοῦσα τὴν χεῖρα αὐτῆς, ἔλεγε:

— Τέκνον μου, νομίζω, ὅτι παρετήρησά τι.

— Ποῖον; ἀπεκρίθη ἡ νεανίς, διακρίνασα ἐκ τοῦ πρώτου βλέμματος τῆς μητρὸς της περὶ τίνος προ-έκειτο.

— Πρὸ πολλοῦ δὲν εἶσαι ἡ αὐτή.

— Τί σᾶς ἐπταῖσα;

— Δὲν πρόκειται περὶ πταίσματος, τὸ ἠξούρεις εἶσαι τεταραγμένη, ἀνήσυχος, τέλος ἔχεις τι ἀγνω-στον εἰς ἐμέ.

Ἡ νεανίς ἔνευσε κάτω, μὴ ἀποκριθεῖσα.

— Ἀρχίζω λοιπὸν ἀπλοῦστατα, εἶπεν ἡ μήτηρ. Εἶσαι ἐν ὥρᾳ γάμου, Ἰουλία· ἐσκέφθης ποτὲ περὶ τούτου;

— Μάλιστα, μητέρα, εἶπεν ἡ ὠραία κόρη, μει-διῶσα.

— Τί σκέπτεσαι;

— Ὅτι ὁ γάμος εἶναι πρᾶγμα ἅγιον καὶ ἡδύ. διότι μόνον κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μου σὲ εἶδον λυπηθεῖσαν.

— Ἀληθῶς. Λοιπὸν, ἐάν τις αὐριον σὲ ἴπῃ, ἐ-δέχεσο;

— Ἀθῆλον;

— Τί ἐνοεῖς διὰ τούτου;

— Ἐνοῶ, ὅτι δὲν θελω πάντας.

— Λοιπὸν θὰ ὑπάρχῃ τις, ὃν θὰ ἐδέχεσο;

— Ἴσως.

— Δὲν εἶσαι βεβαία;

— Ἐὰν μοὶ τὸ ἐπιτρέπησιν.

— Καὶ διὰ τί ὄχι, τέκνον, ἐὰν οὗτος ἦναι τί-μιος, σὲ ἀγαπᾷ, καταστάσεως ἀναλόγου τῆς ἡμε-τέρας, καὶ τέλος ἐὰν ἔχῃ πάντα τὰ ἀγαθὰ συζύγου προτόντα.

— Πρέπει νὰ τὰ ἔχῃ.

— Καὶ τὸ ὄνομά του; Ἠρώτησεν ἡ μήτηρ μετὰ μειδιάματος, δηλοῦντος, ὅτι ἀπλῶς μόνον, ἠρώτα, καὶ ὅτι ἐγίνωσκεν αὐτὸ οὕτως, ὡς τὴν κόρην αὐτῆς.

Ἡ Ἰουλία κυτάξασα τὴν μητέρα της ἐδίστασε.

— Λοιπὸν;

— Λοιπὸν, εἶναι ὁ Κύριος Ἑρρίκος, ἀλλ' ἔσπευσε νὰ προσέσῃ ἡ νεανίς, « Δὲν λέγω, ὅτι τὸν ἀγαπῶ, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῶν γνωστῶν μοὶ αὐτὸς μόνον ἔχει τὰ προσόντα, ἅπερ αἰτεῖς.

— Ἀλλὰ πιστεύεις, ὅτι σὲ ἀγαπᾷ;

— Μάλιστα.

— Σοὶ τὸ εἶπεν ἴσως;

— Οὐδέποτε.

— Πολὺ καλά. Λοιπὸν αὐτὸν μόνον ἀγαπᾷ;

— Ὑπάρχει ἄλλος;

— Ναί.

— Τίς;

— Εὐρέ τον.

— Ἀγνοῶ.

— Ὁ Κύριος Ἐκτωρ.

Ἡ Ἰουλία ἀπεχώρησε, καγγῆσασα,

— Αὐτός; Ἀνέκραξε, τί σᾶς τὸ εἶπε;

— Τὸ εἶδον.

— 'Α! Τὸν δυστυχῆ! εἶναι ἀνδέστατος, καὶ ἀδεξιότατος, καὶ ἐλπίζω, ὅτι δὲν θέλετε μὲ ἀναγκάσει νὰ τὸν ὑπανδρευθῶ.

— Δὲν εἶπον τοῦτο, ἀλλ' ὅτι τρέκται, καὶ παρητήρησα ταύτην τὴν ἐσπέραν, ὅτι ἦτο τεθλιμμένος.

— Τί θέλεις νὰ κάμω; Ἄλλως τε εἶναι υἱὸς συμβολιογράφου.

— Ἀδιάφορον τέκνον· ὁ Κύριος Γρανδίνος εἶναι τίμιος, ὁ Ἐκτωρ ὡσαύτως· πρὸς δὲ κέκτηται περιουσίαν, δι' ἧς θὰ εὐτυχῆ ἢ μέλλουσα σύζυγός του, ὡς ἐάν εἶχεν οἶον δῆποτε ἄλλον. Ὡς πᾶσαι αἱ νεαί, μόνον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν προσέχεις. Πίστευσον τὴν ἐμπειρίαν μου, τέκνον, οἱ ὠραιότεροι νέοι δὲν εἶναι καὶ οἱ καλλίτεροι σύζυγοι. Σκέψθητι.

— Ὡ! Μῆτερ, ἐπέφευξεν ἡ Ἰουλίττα δυσχαιραίνουσα, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σκιερῶ ἐπὶ πολὺ. Οὐδέποτε θὰ ὑπανδρευθῶ τὸν Ἐκτωρ.

— Ἐπὶ τῷ. Ἄς μὴ ὀμιλῶμεν πλέον. Ἡξέυρεις, ὅτι ὑπεσχέθησιν εἰς τὸν πατέρα σου, ἀποθηθήσκοντα, νὰ μὴ ἐναντιῶμαι εἰς τὰς θελήσεις σου, ὡς αἱ δὲν εἶναι ἐπιβλαβεῖς οὔτε εἰς τὴν εὐτυχίαν, οὔτε εἰς τὸ μέλλον σου, καὶ θὰ τηρήσω τὴν ὑπόσχεσίν μου, ὡς μέχρι τοῦδε. Ἦθελον δὲ νὰ σοὶ ὀμιλήσω περὶ τούτων, προσφιλεῖς τέκνον, διότι εἶσαι ἱκανὴ, νὰ τὰ ἐνοήσῃς. Νῦν ἄς περιμεινῶμεν τὰ συμβεβημένα, καὶ ἂν ἀπατηθῆς εἰς τὴν ἐκλογὴν σου, εἰπέ μοι ἀδιστακτικῶς αὐτό. Πολλοὶ ἐδυστύχησαν ὑπανδρευθεῖσαι· διότι ἐστερήθησαν τῆς παρά τῶν μητέρων αὐτῶν ἐλευθερίας.

Μάλιστα.

— Ναι, ἀγαθὴ μῆτερ.

— Ἐναγκάσθη τί με, καὶ κατακλίθητι διότι νομίζω, αὐριον θὰ ἐγερθῆς λίαν πρωτῶ, ἵνα συμβουλεύθῃς τὴν μάντιδα; Εἶπεν ἡ μῆτηρ γελῶσα,

— Σὲ βεβαίω, ὅτι εἶναι ἀληθὴς μάντις, ἐάν ἡξέυρεις τὰ θαύματα, ἅπερ μοὶ διηγήθη ἡ Κεκίλη.

— Ἀγαπητή! Καὶ περὶ τίνος μεγάλου μυστικοῦ θὰ συμβουλεύθῃς;

— Τίς οἶδε; θὰ μοὶ εἶπῃ ἴσως τί νὰ πράξω ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

— Πῶς, θὰ ἐμπιστευθῆς νὰ ἐρωτήσης περὶ τούτου;

— Ἐάν ἴδω, ὅτι θὰ μοὶ εἶπῃ τὸ παρελθόν, θὰ τὴν συμβουλεύθω καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος.

— Σκέψθητι.

— Ἡσύχασον.

— Καλὴν νύκτα, τέκνον!

— Καλὴν νύκτα, μῆτερ!

Ἡ Κυρία Δὲ Βωζῆ ἐνηγκαλίσθη τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα, καὶ κατεκλίθη ἐν τῷ δωματίῳ τῆς. Ἡ δὲ Ἰουλίττα ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἑαυτῆς.

Ὅτε ὁ Ἐκτωρ ἐφθασεν οἰκᾶδε, εἰσελθὼν, ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα του, ἐν τῷ γραφείῳ ἐπιεργαζόμενον, ἵνα εἶπῃ τὰ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἶτα ἐκάθησε παρ' αὐτῷ, σιωπῶν καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχων κεκλιμένην ἐπὶ τῆς χειρὸς.

Ὁ δὲ Συμβολιογράφος εἰργάζετο εἶτα αὐτομά-

τως στρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν υἱὸν του, βεβαίως, παρετήρησεν αὐτὸν ὀλίγον, καὶ τῷ εἶπε.

— Δὲν θὰ σὲ στείλω πλέον πρὸς τὴν Κ. Βωζῆ.

— Διατί, πάτερ; ἀπεκρίθη ὁ νέος, ταραχθεὶς.

— Διότι ὡσάντις ἀπέρχομαι, ἐπανέρχεται τεθλιμμένος.

— Ἀληθῶς, ἐπιθύριεν ὁ νέος, τείνας τὴν χεῖρα πρὸς τὸν πατέρα του, λέγοντα:

— Ἀγαπᾷς λοιπὸν τὴν μικρὴν ἐκείνην;

— Φεῦ! Ναι.

— Λοιπὸν θὰ τὴν αἰτήσω παρὰ τῆς μητρός τῆς.

— Ἀλλ' ἡ μήτηρ θ' ἀποποιηθῆ.

— Διατί;

— Διότι δὲν εἶμαι ἐκ γένους ἀρμόδιου αὐτῆ· καὶ μάλιστα δὲν με ἀγαπᾷ ἡ νεάνις.

— Θὰ σὲ ἀγαπήσῃ, τῇ ἀληθείᾳ· ἐπειτα ὡς πρὸς τὸ γένος, δὲν θὰ εὖρη καλλίτερον ἢ Κ. Δε Βωζῆ. Ἡ περιουσία τῆς κινδυνεύει, ἐνῶ ἡ ἡμετέρα αὐξάνει καθ' ἐκάστην. Ὅταν ἀναγνώσῃ τὰ κομισθέντα ἐγγράφα, θὰ ἴδῃ, ὅτι τὰ πράγματα εἶναι σοβαρώτερα, ἢ ὅσον ἐνόμιζε, καὶ ἐνόμιζον. Ἐλπίζε, φίλτατε Ἐκτωρ. Ἡξέυρεις, ὅτι οὐδὲν θὰ παραλείψω πρὸς ἀνάπαυσίν σου.

— Τὸ γινώσκω, πάτερ, ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ οὕτω.

— Τότε λοιπὸν, περιποιεῖ αὐτήν.

— Δὲν τολμῶ, ἡξέυρεις πόσον εἶμαι δειλός. Ἐπειτα ὑπάρχει Ἐρρίκος τις Ἀ' Ἐρμενῶν, ὠραίος, χαρίεις, πάντοτε παρ' αὐτῇ διαμένων, καὶ ἄπειρα μικρολογῶν, θὰ τὴν ἐλκύσῃ, εἶμαι βέβαιος.

— Λοιπὸν θὰ παρηγορηθῆς, καὶ νὰ νυμφευθῆς ἄλλον. Ὑπάρχουσιν ὠραῖαι ἐν τῷ Νομῷ, καὶ ἐάν δὲν εὖρης, λαμβάνεις ἐκ τῶν ἐν Παρισίῳ. Θάρρει, φίλτατε Ἐκτωρ· μὴ ἀπελπίζου διὰ νέαν, ἦν τάχιστα θὰ λησμονήσῃς, καὶ θὰ μακαρίζῃς σεαυτὸν, μὴ νυμφευθῆς αὐτήν. Μοὶ ὑπόσχεσαι, ὅτι τοῦ λοιποῦ ἤττον θὰ λυπῆσαι;

— Μάλιστα, πάτερ.

— Πότε θὰ ἐπανέλθῃς εἰς Βαλγνεκοῦσαν;

— Αὐριον.

— Κατὰ ποίαν ὥραν;

— Κατὰ τὴν μεσημβρίαν.

— Ὁ Κύριος Ἀ' Ἐρμενῶν ἀναμφιβόλως δὲν θὰ ἦναι τότε ἐκεῖ. Δράζει λοιπὸν τῆς εὐκαιρίας, καὶ περιποιεῖ τὴν νεάν. Ἐάν ἡ μήτηρ σου ἐγίνωσκεν, ὅτι ἀγαπᾷς τινά, καὶ δὲν ἀνταγαπᾷσαι, οὐδέποτε θὰ ἐπίστευε· διότι αὐτὴ οὐδὲν ἀξιεραστότερον σοῦ ἐπὶ τῆς γῆς νομίζει. Ἀγωνεῖ σύνελθε, καὶ μὴ ὄνειροπόλει· εἶσαι νέος, ἱκανός, ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ πατρὸς, κεκτημένος περιουσίαν οὐκ εὐκαταφρόνητον. Τί διάβολο! Δύνασαι νὰ γείνης φιλόσοφος.

Ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς ἐνηγκαλίσθησαν.

Ὁ Ἐκτωρ κατεκλίθη.

(Ἐπεται Συνέχεια.)

L. A. BINAUT.

Περὶ Ὀμήρου καὶ Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας.

(Μετάφρασις).

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλᾶδ. 94.)

Ἰδομεν τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν ἐκδιόζουσαν τὰ Κυκλώπεια τεῖχη τοῦ Ἀσιατικοῦ ἀστέως καὶ ἀνοίγουσαν διόδον εἰς τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν· ἰδομεν αὐτὴν καταστρέφουσαν τὴν στάσιμον θεοκρατίαν καὶ ρίπτουσαν εἰς τὴν θρησκείαν τὸ σπέρμα φιλοσοφικῆς ἐλευθερίας. Τί δηλοῦσι τὰ δύο ταῦτα γεγονότα; Τὴν ἀτομικὴν χειραφεσίαν, τὸ αἶσθημα ἰσχυρᾶς θελήσεως ἰδίως εἰς πάντα καὶ διδούσης τὸ ἐλεύθερον τοῦ παραδεχθῆναι ἢ μὴ· ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ δόγμα τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας ἀντικείμενον εἰς τὸ δόγμα τῆς εἰμαρμένης. Ὡσπερ ἡ ὑπερβολικὴ κατὰ τὸ πολιτικὸν καὶ τὴν θρησκείαν ὑπεροχὴ ἔφευγεν εἰς τοὺς Ἀσιανούς· τὸ δόγμα τῆς εἰμαρμένης, οὕτω μέρος ἐλευθερίας εἰσαγωγείσης εἰς τοὺς Ἕλληνας προήχθη εἰς δόγμα ἐλευθερίας αἰρέσεως. Ὁ Ὀμηρος παρέχει τρανωτάτην τοῦτο ἀπόδειξιν. Ἄνοιξατε τὴν Ὀδύσειαν· οἱ πρῶτοι ἐγδοθήκοντα στίχοι θέλουσι παραστήσει τὴν θεμελιώδη αὐτῆς ιδέαν. Τί δὲ ἐστὶν ἡ θεμελιώδης αὕτη ιδέα; ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο, τὸ περὶ ἐλευθερίας ἢ εἰμαρμένης ζήτημα· ἢ μᾶλλον, κατὰ τὴν χριστιανικὴν θεολογίαν, τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθερίας αἰρέσεως ἢ τῆς χάριτος. Τὸ ἀρχαῖον ἱερατεῖον ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὲρ τῆς εἰμαρμένης, ὡς βλέπομεν εἰς τοὺς τραγικούς· διότι οὗτοι, εἰ καὶ μεταγενέστεροι τοῦ Ὀμήρου, ἠκολούθουν τὴν ἱερατικὴν καὶ Ἀσιατικὴν διδασκαλίαν διατηρηθεῖσαν ἐν τοῖς μυστηρίοις, ἢς λυρικὴ ἀνάπτυξις, οὕτως εἶπεν, ἦτο ἡ τραγωδία. Ἡ ἱστορία Κ. Π. τοῦ Οἰδίοδος, τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ Αἰγίσθου, τοῦ Ὀρέστου ἐγένοντο συναρτήματα τῆς εἰμαρμένης, καταδεικνύοντα τὸν ἀνθρώπινον βίον ὑποκειμένον εἰς δυνάμιν τινα ἀδυσώπητον, ἀκαταμάχητον, ἢς ὄργανα ἦσαν οἱ χρησμοὶ, καὶ κατὰ τῆς ὀποίας οὐδὲν ἔτυχον οὔτε ἀθώτης, οὔτε ἡ κακουργία, οὔτε ἡ θέλγητις, οὔτε ἡ ἀδυναμία. Γεγραμμένον ἦτο ἐν τοῖς δέλτοις τῆς δυνάμεως αὐτῆς ὅτι ὁ Αἰγίσθος ἤθελε διαφθεῖραι τὴν Κλυταμένηστραν, γεγραμμένον ἦτο ὅτι ἤθελε τὴν ἀναγκάσει νὰ θανατώσῃ τὸν σύζυγον αὐτῆς, γεγραμμένον ἦτο ὅτι ὁ Ὀρέστης ἤθελεν ἐκδικήσει τὸν πατέρα φονεῖσαν τὴν ἑαυτοῦ μητέρα καὶ τὸν Αἰγίσθον· οἱ χρησμοὶ εἶχον προειπεῖ τοῦτο, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἐκπληρωθῆ ἢ σιρὰ ἐκείνη τῶν φόνων. Διδακτικὰ δὲ τοιαύτῃ ἦτο τρομερὸν ὄργανον εἰς χεῖρας τῆς θεοκρατίας, ἧτις ἐνέπνεε τοὺς χρησμούς· διὰ τοῦτο διετήρησεν αὐτὴν μέχρι τῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐμφανίσεως. Ἡ Ὀδύσεια δὲν εἶναι οὕτως· εἶπε, εἰμὴ ἀναίρεσις τοῦ ὀλεθρίου αὐτοῦ δόγματος, ἀναίρεσις θετικῆς ἐνυπάρχουσα ἀναμφιβόλως εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ποιητοῦ. Τῶντι, ἡ Ὀδύσεια

ἀρχεται ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Ζεὺς ἐν μέσῳ τῆς ὀμηγύρεως τῶν θεῶν θέτει εἰς δύο λέξεις τὸ ζήτημα τῆς εἰμαρμένης καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, λαμβάνων ὡς παράδειγμα τὴν προμνησθεῖσαν ἱστορίαν τοῦ Αἰγίσθου·

» Ὡ πόποι, οἶον δὴ νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιώονται·
» εἰς ἡμῶν γὰρ φασὶ κακ' ἔμμεναι οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
» σφῆσιν ἀσασθάλῃσιν ὑπὲρ μόνον ἄλγος ἔχουσιν.
» ὡς καὶ νῦν Αἰγίσθος ὑπὲρ μόνον Ἀτρείδαν
» γῆ μ' ἄλοχον μνηστῆν, τὸν δ' ἔκτανε νοστήσαντα,
» αἰδῶς αἰπὸν ὄλεθρον, ἐπεὶ πρὸ οἱ εἶπομεν ἡμεῖς,
» ἔρμεϊαν πέμψαντες εὐσκοπον Ἀργεῖφροντην,
» μήτ' αὐτὸν κτείνειν μήτε μνάσθαι ἄκοιτιν·
» . . . ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο
» πειθ' ἀγαθὰ φρονέων, νῦν ἀθρόα πάντ' ἔτισε.»

Ἀφαίρεσον τὴν μυθολογίαν καὶ μετάφρασον τὸν λόγον τοῦτον εἰς φιλοσοφικὴν γλῶσσαν. Τί εὐρίσκεις; ὅτι ὁ ἀνθρώπος δὲν ὠθεῖται εἰς τὴν ἀμαρτίαν οὔτε εἰς τὰ δεινὰ, ὅτι ἔχει τὸ ἐλεύθερον νὰ ἐκλέξῃ μετὰ τῶν διαφόρων πράξεων, ἔχει δὲ προσέτι τὸ φῶς, τὴν ἐμπνευσίν, τὴν συνείδησιν, ἢ ἄλλως τὴν χάριν, ἧτις παρίσταται ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου τοῦ Διός· ἀντίστροφον δὲ χρῆσιν ποιεῖ τῆς ἐλευθερίας του κλείων τοὺς ὀφθαλμούς· εἰς τὸ φῶς, διὰ τοῦτο ἐπέρχεται καὶ αὐτοῦ ἡ τιμωρία. Δὲν εἶναι διόλου δύσκολον ν' ἀναγνωρίσῃ τις ἐν τῇ Ὀδύσειᾳ ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ μεγάλου τούτου ζητήματος· ἐπὶ ὑπάρχοντος καὶ συζητουμένου μέχρις ἡμῶν. Τὸ ζήτημα αὐτὸ προσωποποιεῖται εἰς τὸν Ὀδυσσεῶ· ἐν τῇ ὀμηγύρει τῶν θεῶν ἡ Ἀθηνᾶ προβάλλει τὸ παράδειγμα αὐτοῦ. Ἀποκρίνεται περὶ τοῦ Αἰγίσθου·

» καὶ λίαν κείνος γε εἰκότι καίτοι ὀλέθρῳ
» ὡς ἀπόλοιο καὶ ἄλλος ὅ τις τοιαυτὰ γε βέλοιο.

Περὶ δὲ τοῦ Ὀδυσσεῶς λέγει·

» Ἄλλὰ μοι ἄμφ' Ὀδυσσῆι δαίφρονι δαίεται ἦτορ
» δυσμόρῳ, ὃς δὴ δῆθ' ἀφ' ἑλίων ἀπο πόματα πάσχει.
» . . . οὐ νότ' Ὀδυσσεὺς
» Ἀργείων παρὰ νηυσὶ, χαρίζετο ἱερὰ βέλων
» τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὀδύσσαο, Ζεῦ;»

Ἰδοῦ ἡ πάντοτε ἐπιφερομένη ἀντιλογία· ἐσμὲν ἐλεύθεροι, τὸ δὲ κακὸν προέρχεται ἐκ τῆς διεστραμμένης θελήσεως ἡμῶν· ἀλλὰ πῶς πάσχει ἐπίσης μὲ τὸν κακὸν καὶ ὁ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος ἀνθρώπος; Ὁλόκληρον τὸ ποίημα δὲν εἶναι εἰμὴ μεγαλοπρεπὴς ἀπάντησις εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Πῶτον ὅσον εὐσεβῆς καὶ ἂν ἦναι ἀνθρώπος τις, εἶναι πάντοτε ἐνοχος κατὰ τι· πάντοτε θεῖα τις ἀρετὴ ἔχει νὰ παραπονήται κατ' αὐτοῦ, δυσπρεστημένος τις θεὸς δύναται νὰ τὸν καταδιώξῃ. Οὕτως ὁ Ὀδυσσεὺς, καίτοι εὐσεβέστατος, ἐπέστρεψεν ὅμως τὴν τοῦ Ποσειδῶνος ὀργὴν. Ἐπειτα, ὁ ἐνάρετος πάσχει ἵνα μεγαλυθῆ. Οὕτω κατὰ τὴν μεγάλην ιδέαν τοῦ ὀμηρικοῦ ποιήματος τὸ καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ παλαίῃ κατὰ τῶν φυσικῶν δυνάμεων καὶ κατὰ τῶν ἑαυτοῦ ἀδυναμιῶν· ἢ δὲ πάλῃ αὕτη, ὅσον ὀδυνηρὰ καὶ ἂν ἦναι, ἀποβαίνει ἀγαθόν, ὑποφαινομένης τῆς ἀνταποδιδούσης πρε-

νοίας, ἥτις προσμένει αὐτὸν εἰς τὸ τέμα τοῦ σταδίου. Ποίημα ἐπὶ τοιούτων πεποιημένον βάζειν ἦτο βέβαια ἀξίον, ἐν ἡλείψει τελειότερας εἶς ἐμπνεύσεως, νὰ μὲν, ὡς ἐγένετο τῶντι, ἡ Γραφή τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Εἶπον περὶ τοῦ Πλάτωνος ὅτι ὑπῆρξεν ὁ Πρόδρομος τοῦ Χριστιανισμοῦ· ἐγὼ δὲ ἠθέλον εἰπεῖ τοῦτο μᾶλλον περὶ τοῦ Ὀμήρου. Ἡ ἰδέα αὐτοῦ ἦτο Χριστιανική. Τίς δὲ ἐνόησε τοῦτο κἄλλιον τοῦ Φενελῶνος; Ὁ Τηλέμαχος εἶναι ἀνάπτυξίς τῶν πρώτων βιβλίων τῆς Ὀδυσσεΐας, καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἐπικρατούσαι θεολογικαὶ ἰδέαι εἶναι ἰδέαι Ὀμηρικαί, ἥτοι ὁ ἄνθρωπος, περιστάμενος ὑπὸ τοῦ νέου υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσεῦς, μαχόμενος ἀενάως κατὰ τῶν παθῶν αὐτοῦ, κατὰ τῶν κοινωνικῶν θλίψεων, κατὰ τῶν φυσικῶν συμβεβηκότων, ἡ Πρόνοια, παρισταμένη ὑπὸ τοῦ Διὸς, καταπέμπουσα εἰς αὐτὸν τὴν φρόνησιν ἢ τὴν χάριν ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐπειτα δὲ αὕτη προάγουσα ἠθικῶς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς δοκιμασίας καὶ τῆς ἐπιτηδείσεως, τῆς βοηθείας καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ διὰ παντός ὅτι ἰσχυροποιεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τρέφει τὸν ἀνδρώδη χαρακτῆρα.

Ἐν δὲ τῇ Ἰλιάδι, ἃν καὶ δὲν ἦναι τόσο ἐμφανῶς περυσιασμένον τὸ δόγμα τοῦτο τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας ὅσον ἐν τῇ Ὀδυσσεΐδι, φαίνεται ὅμως εἶς ἐνεργητικώτερον. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον ἤδη παρατηρήσει ὅτι ὁ Ὀμηρος τοὺς μὲν θεοὺς κατεβίβασεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ὕψωσεν εἰς τὴν τάξιν τῶν θεῶν. Τῶντι δὲ, ἃν θέτῃ τὴν κωμωδίαν ἐν τῷ Ὀλύμπῳ, αἱ ἐπὶ γῆς σκηναὶ αὐτοῦ ἀποτελοῦσι δράμα διηνεκῶς εὐγενές. Ἐν ταῖς μάχαις οἱ θεοὶ καθίστανται ἀμαχοὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ τολμηροτέραν εἰκόνα τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀτομικότητος ἐλευθέρως ἀντιπαρατασσόμενης κατὰ τῆς μοίρας; Οὕτω καὶ κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ἡ Ἑλλάς προσέβαλε τὴν Ἀσίαν.

ἠθέλωμεν δὲ διατάξαι τὴν ἱστορίαν ἀντιθέτως πρὸς τὴν φύσιν αὐτὴν, ἃν ὑπέθετομεν ὅτι λαὸς ἐπρέβησε ποτε ἀπολύτως τὴν Βιμαρμένην ἢ τὸν Στωϊσμόν. Πανταχοῦ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται θέλησιν ἐν ἑαυτῷ καὶ γνωρίζει ὅτι δύναται τι. Πανταχοῦ ὡσαύτως γνωρίζει ὅτι δὲν δύναται τὰ πάντα, καὶ αἰσθάνεται ἑαυτὸν δεσποζόμενον ὑπὸ ἐξωτερικῆς τινος δυνάμεως κινουμένης ὑπὸ ὑπερτάτου νοῦς. Ἄλλ' ἡ πίστις τοῦ λαοῦ, κυμαινομένη μεταξὺ τῶν ἄκρων καὶ κακῶς ἀντιλαμβάνομένη τοῦ λεπτοῦ ἐκείνου σημείου καθ' ὃ συνέρχονται τὰ ἐναντία, κλίνει πρὸς τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο μέρος, κατὰ τὴν ἐπιρροὴν τοιοῦδε ἢ τοιοῦδε συμβεβηκότος. Οὕτως ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἀσιατικῷ ἄστει, συνυπαρχούσης εἰς τὰς αὐτὰς χεῖρας τῆς τε ἱσραηλικῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς πολιτικῆς δυνάμεως καὶ αὐστηρῶς συνεχασκουμένων ἀμφοτέρων ἐφ' ὅλων τῶν βιωτικῶν ἀχέσεων, ἐπεβάλλετο ἡ ὑπακοή ὡς ἐκ θεοῦ κατ' ἐπιθεῖαν ἀπορρέουσα. Τὰ διαδοχικὰ ἱερατεῖον καθιέρωσε τὴν διαδοχὴν εἰς ὅλας τὰς τάξεις ἢ κοινωνίας ἱερέρευτο ὡς παγκόσμιος μηχανὴ ἰκανὴ νὰ καταπατήσῃ καὶ συντρίψῃ πᾶσαν ἐναντιουμένην θέλησιν, πᾶσαν προσωπικὴν ἐνέργειαν, οὕτως ὥστε ὁ ἄν-

θρώπινος βίος ἐφαίνετο συγκεχυμένος μετὰ τὸν μονότονον καὶ ἀναλλοιώτως κεχαρμαγμένον βίον τῆς φύσεως. Ὁ κοινωνικὸς οὗτος τύπος διατηρήθη κατὰ διαφόρους βαθμοὺς εἰς τὸ Ἰσλάμ ἥτοι ὑπακοῆν τοῦ Ὄθωμανοῦ, εἰς τὴν αὐταπάθειαν τοῦ Ἰνδοῦ, εἰς τὴν ἀκινήσιν τοῦ Σίνου, καὶ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ ἀπελιθώθη ἐπὶ τέλους ἡ ἀρχαία Αἴγυπτος. Ἰπὸ τὴν ἀκαταμάχητον ταύτην κίνησιν ὁ ἄνθρωπος μόνην τὴν μηδαμινότητα αὐτοῦ ἠσθάνετο· ἂν δὲ ἐπανασταίς τις ἤθελεν ἀνοψώσει τινὰς ὑπεράνω τῆς γενικῆς ταύτης ὑποκλίσεως, τόσον μέγα ἐφαίνετο τὸ πρᾶγμα, ὥστε ματ' ὀλίγον ἐθεώρου ὡς θεοὺς τοὺς τοιοῦτους· ἡ ἀνατολικὴ φαντασία ἀπέδιδεν εἰς αὐτοὺς γιγαντώδες μέγεθος, ἡ δὲ ἱστορία ἐγένετο μυθολογία. Οὕτως μία ἐπιδρομὴ Ἀράβων, διαμερισθεῖσα τὴν Αἴγυπτον, ἔπειτα δὲ ἀποκρουσθεῖσα δι' ἀντιδράσεως τῆς ἀρχαίας θρησκείας καὶ πολεμικῆς τάξεως, ἐξεικονίσθη ἐν τῇ φανταστικῇ ἱστορίᾳ διὰ τοῦ Τυφῶνος ἀποδιώξαντος τὸν Ὄσριν καὶ ἀποδιωχθέντος ἔπειτα ὑπὸ τῆς Ἰσιδος καὶ τοῦ Ὄρου. Οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τοὺς Ἰνδικούς καὶ Περσικούς μύθους τοῦ Ράμα, τοῦ Βισνοῦ, τοῦ Σίβα, τοῦ Τζεναχιδ, τοῦ Ζοᾶκ, τοῦ φεριδού. Πᾶσον ὀλίγον ἐσήμαινε πρὸς τοὺς λαοὺς ἐκείνους ὁ ἄνθρωπος, καὶ τοῦ θεοῦ τὰ ἔργα τόσο ἐξηράνιζον ἐνώπιον αὐτῶν τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, ὥστε οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἱστορία παρ' αὐτοῖς· διότι αὕτη ἱστορεῖ τὴν ἀνθρωπότητα· μύθους δὲ μόνον κατέλιπον οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι· διότι οἱ μῦθοι κυρίως εἶναι σύγχυσις τῆς ἀνθρωπότητος μετὰ τῆς θεότητος.

Ἡ βιμαρμένη λοιπὸν ἦτο συνταγὴ δεσποτικῆς σωματικῆς κηρύσσοντος τὴν τὰς ψυχὰς ταπεινοῦσαν μηδαμινότητα τοῦ ἀνθρώπου. Κατανοεῖ δὲ τις ἐκ τούτου ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐν μέσῳ διαφορῶν περιστάσεων μορφομένη, ἀνεδείξεν ἐξ αὐτῶν καὶ δόγμα παντάπασι διάφορον. Ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ κατόπιν αὐτῆς πόλεμοι καὶ ληστεῖαι, ἢ πρὸς πλάνητα βίον κλίσις τῶν λησταρχῶν καὶ πειρατῶν ἐκείνων, τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ζωῆς ἐν ἧ ὁὐδὲν ὑπάρχει νομομισμένον, ἐν ἧ ἡ θρησκεία διὰ συνθηκῆς μόνον ἰσχύει, ἢ δὲ ἐνεργητικότης τοῦ ἀτόμου ἦτο διηνεκῶς ἀναγκαῖα πρὸς ἀμυναν, καὶ διηνεκῶς ὠφέλιμος πρὸς ὕψωσιν ὅλα ταῦτα καὶ ἄπειρα ἐκ τούτων γεννυόμενα ἄλλα μερικώτερα περιστατικά, ἔπρεπεν ἐξάπαντος νὰ πληροφρήσῃ τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἥρωα, περὶ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ἀξίας, περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἰκανότητος, ἢν ὁ κίνδυνος, ἢ ἐπιτυχία, ἢ δυστυχία αὐτῆ καθ' ἑκάστην ἐβεβαίω. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἦρωας, ἐβάλεπεν ἑαυτὸν ἐλευθέρου εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν πράξεών του, ἰκανὴν πρὸς εὐτυχίαν ἑαυτοῦ· καθ' ἑκάστην ἐλάμβανεν ἀπορρομὴν νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἰδέαν ταύτην εἰς τὴν ζωὴν, διότι καθ' ἑκάστην εἶχε σκοπὸν τινα νὰ ἐπιδιώξῃ, μέσα νὰ ἐκλέξῃ, θέλκῃν ἢ ἀντιτάξῃ ἢ ἀνάγκη αὕτη κεντούσα αὐτὸν ἠνάγκαζε νὰ ἐγερθῇ κατ' αὐτῆς. Ὅσον λοιπὸν οἱ ἄσαιοι ἱερεῖς ἐκήρυσσαν τὴν βιμαρμένην, ἢς ἀνεδέχοντο νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν χρῆσμον, τόσο οἱ ἀοἰδοὶ ἀνύψωσαν τὸν ἄνθρωπον καὶ ἂν ὕμνον τοὺς θεοὺς, τοὺς ὕμνον ἵνα ἀναφέρωσιν εἰς

αὐτοὺς τὴν γενεαλογίαν τῶν ἡρώων, ἵνα ἀναβιβάσωσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ὕψος ἐκείνων, καὶ πλείοτερον ἀκόμη ὁ Διομήδης καὶ ὁ Αἴας ἠδύνατο εἰς τὰς μάχας νὰ πολεμήσωσι καὶ πληγώσωσι θεοὺς καὶ θεάς. Οὕτως ἡ νετὴ Ἑλλάς ἤρχιζε νὰ διαμαρτυρηθῆται κατὰ τῆς ἐνώπιον ἀρίστου παντοδυναμικῆς ἐξαρτισσεως τοῦ ἀνθρώπου· οὕτως ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία ἀνεπλήδα ἀνόητος ἐκ τῆς εὐρύτου ταύτης κεφαλῆς, καὶ ὁ συνδυασμὸς τοῦ ἀστυος καὶ τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, τῆς θρησκείας καὶ τῆς φιλοσοφικῆς ἐλευθερίας, συγκεφαλαιούμενος εἰς τὸν τοῦ θεοῦ νόμον καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας συνδυασμὸν, ἐξήρξουτο βαθύτερον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, εἰς τὴν περὶ τῆς ἀτομικῆς ἡμῶν ὑπερέξεως βαθεῖαν συνείδησιν.

Ἡ ἀνάπτυξις αὕτη τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὅποια δηλοῦται ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων μνημείων, θέλει ἴσως φανῆ ἀρκετὰ βάζειν ἵνα μὴ συγχιθῆ μετὰ τὴν κατὰ συμπερασμὸν καὶ κατὰ σύστημα ἱστορίαν. Τὸ δὲ συμπέρασμα εἶναι ἀπλὸν καὶ μέγα. Ἐπὶ τῆς Χερσονήσου ταύτης, τῆς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, καὶ ἐν θαλάσῃ ἐκ νήσων ἐσπερμένη, ὅπου ἡ ναυτιλία καὶ κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἀρχὴν ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς κοινωνίαν τὰς πλέον διεστώσας φυλάς, ἀπετελέσθη ἐπὶ ἐξακόσια ἢ ἑπτακόσια ἔτη ἡ δύσκολος σύγκρασις τῶν δύο κοινωνικῶν τάξεων. Ἐξ αὐτῶν δὲ ἡ μὲν ὑπέκυψεν εἰς ὅλα τοῦ συστήματος αὐτῆς τὰ ἐπακόλουθα καὶ ἔσπευσεν εἰς τὴν ἐξάντωσην τῆς, ἡ δὲ ἑτέρα ἦτο ἀκόμη εἰς στοιχειώδη κατάστασιν· δεκτικὴ μὲν ἀνατροπῆς ἀλλὰ ἀτίθησσο· μαθητὴς εὐφυῆς ἀλλὰ δυσήνης ἀναγκάζων τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ μάθῃ νὰ τὸν διδάσκῃ. Οὕτως ἡ Πρόνοια ὠθήσασα πρὸς ἀλλήλας δύο φυλάς παρήγαγεν ἐκ τῆς συγκρούσεως αὐτῶν νέον ἀξιόλογον φαινόμενον· νέα ἰδέα, ἢ, ἂν θέλετε, νέα μέθοδος τοῦ ἐργάζεσθαι, οὕτως εἶπεν, τὴν ἰδέαν, ἐξέλαμψεν ἐκ τῆς μακρᾶς ἐκείνης μεταξὺ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης διαμάχης· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐλευθερία καὶ προοδευτικὴ αὕτη ἰδέα διεπέρασεν εἰς τὴν εὐεργετικὴν, διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, δηλ. ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην τριάδα, ὀλόκληρον τὴν ψυχὴν, προέκυψεν ἐκ τούτου ἔργον μέγα καὶ πρωτότυπον, ἀγνωστον τέως εἰς τὸν κόσμον, διὰ τοῦ ὅποιον ἡ Ἑλλάς φέρει ἐν τῇ ἱστορίᾳ μυσταγωγὸν χαρακτῆρα, ὥστε ἡ φιλολογία αὐτῆς ἀνάγκη νὰ συμπεριλαμβάνηται εἰς τὴν ἀνατροπὴν παντός λαοῦ, ὅστις θέλει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ παρὰ τῶν Ἑλλήνων παραδεδομένον ἔργον καὶ νὰ τελειοποιήσῃ αὐτό.

Ἄλλα μέχρι τούδε ἐξετάσαμεν μόνον τὰ τῆς λαλοῦσης ποιήσεως μνημεία· ἡ ἱστορία τῆς ἀνδριαντοποιίας, ποιήσεως πλαστικῆς, θέλει ἀναμφιβόλως διεγείρει τὰς αὐτὰς ἰδέας. Καὶ εἰς ταύτην καὶ εἰς ἐκείνην ἡ θεοκρατικὴ τάξις ἦτο τὸ μὲν πρῶτον δημιουργικὴ, ἔπειτα ὅμως κολαστικὴ καὶ στάσιμος. Οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ λέγουσιν ὅτι οἱ ἱερεῖς τῆς Αἴγυπτου εἶχον καθιερωμένους τοὺς τύπους, οὓς ἡ τέχνη δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερῃ. Ὁ Champollion δὲν παρέδελθη μὲν τὴν γνώμην ταύτην, καταντᾷ ὅμως ἀλλὰ ἔχουσαν εἰς αὐτὴν, ἀναγνωρίζων ὅτι ἡ Αἴγυπτιακὴ τέ-

χνη ἦτο καθιερωμένη εἰς τὴν σημείωσιν τῶν ἰδεῶν (notation des idées) μᾶλλον ἢ τὴν παράστασιν τῶν πραγμάτων. Ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἀγαλματοποιία δὲν ἦσαν λοιπὸν εἰμὴ γραφῆ, καὶ ἔπρεπε βέβαια νὰ ἐμποδίσθῃ ἡ ἀλλοίωσις τῶν τύπων ἵνα μὴ συγχιθῆσιν τὰ σχήματα, καὶ ἡ σημείωσις τῶν ἰδεῶν μεταβληθῇ εἰς παράστασιν πραγμάτων. Ὅθεν ἡ Αἴγυπτιακὴ θεοκρατία, ἵνα διατηρήσῃ τὴν μυστηριώδη αὐτῆς γραφὴν στενωῶς συνδεδεμένην μετὰ τὴν ἐπιρροὴν καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς, ἐδέσμευσε τὴν τέχνην ἐφ' ὅσον ἠδύνηθη χρόνον τὴν ἐδέσμευσε καὶ δετὴ ἀκόμη ἡ φωνητικὴ γραφὴ κατέστησε περιττὴν τὴν ἀλλὴν τὴν ἐδέσμευσε τοῖς ἁπλοῦστον κατὰ τὴν θρησκευτικὴν χρῆσιν ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωμαϊκῆς κατὰ τῆς ἐξέσεως μέχρι τοῦ δευτέρου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ὡς σαφῶς ἀπέδειξεν ὁ Letrone. Οἱ Ἕλληνας ὅμως καταστρέψαντες τὴν ἱερατικὴν τάξιν ἠλευθέρωσαν τὴν τέχνην, ὥστε παρ' αὐτοῖς ἡ γραφὴ διεφῆθη, οὕτως εἶπεν· καὶ τὸ μὲν ἀλφραβητικὸν στοιχεῖον ἐχρησίμευσε μόνον εἰς τὸ νὰ στερεώσῃ τὸν λόγον, τὸ δὲ ἄλλο τὸ παραστατικὸν τῶν πραγμάτων ἐλευθερώθη καὶ αὐτὸ κατ' ὀλίγον ἀπέφρξε τὴν δουλείαν τοῦ συμβόλου. Ἡ ἀγνωστὸς λοιπὸν τῆς Ἀσιατικῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας ἐτελειοποιήσασα καὶ τὴν τέχνην παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς τὸ παρετήρησεν ὁ Vinckelmann· ἀλλ' οὗτος ἀναφέρων τὴν ἐπιρροὴν ταύτην τῆς ἐλευθερίας εἰς μόνον τὰ τοῖς ὀλυμπιονίκαις στηθέντα ἀγάλματα, δὲν ἀνέπτυξεν ἀκούοντως τὸ πρᾶγμα οὕτε τὸ ἐζήτησεν ὑψηλότερα· διότι ἐκ τῶν πρώτων χρόνων τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἱερατικῆς τάξεως, ἐπενήργησεν ἡ ἐλευθερία αὕτη ἐπὶ τῆς τέχνης. Ἐκτοτε αἱ θρησκευτικαὶ εἰκόνας δὲν ἦσαν πλέον ἀλληγορικαί· αἱ κεφαλαὶ κριῶν, λεόντων, τὰ σώματα ὄφρων, αἱ πτέρυγες πτηνῶν, καὶ τοσαῦτα ἠρωπίνης μορφᾶς ἵνα ἐκφράζωσιν ἀφηρημένας ἰδέας, εἶχον καταστήσει παρὰ μὲν τοῖς πολλοῖς μαγικά τινα δευσιδαίμονα περίεπτα, παρὰ δὲ τοῖς νοῦν ἔχουσι τερατώδεις φλυαρίαις. Ἐκτοτε οἱ τεχνίται ἐπραξαν ὅτι καὶ οἱ ἀοἰδοὶ, ὅτι καὶ ὁ Ὀμηρος· ἔφερον κατ' ἄλλογον τὸ γιγαντώδες εἰς φυσικὰς ἀναλογίας καὶ τὰ τερατώδη παρομοιώματα τῶν θεῶν εἰς ἀνθρωπίνης μορφᾶς. Ἡ ἀνθρωπίνη κεφαλὴ ἐτέθη ἐπὶ τῆς στήλης τοῦ Θῶθ, ἐπὶ τοῦ λαίμου τῶν Σειρήνων, καὶ ἐνῶ τὰ Αἴγυπτιακὰ ζῶα ἐμενον αἰώνιως συνεχρησμένα εἰς τὴν ἀτεγκτον αὐτῶν στάσιν, ἔχοντα τὰς κνήμας ἠνωμένας, τοὺς βραχίονας κρημαμένους καὶ κεκολλημένους εἰς τὸν κορμὸν, μετὰ τοὺς λοξοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ φρυκώδη ὄτα, ἡ σχολὴ τοῦ Δαιδάλου ἠνοιγε τὰς κνήμας, προέβαλλε τὸν ἑτερον τῶν ποδῶν, ἐλύγισε τοὺς βραχίονας καὶ ἐκαμπτε τὸν κορμὸν· ἡ δὲ τέχνη, διεργασμένη διὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς σχολῆς, ἐφθάνει εἰς τὸν Φειδίαν καὶ τὸν Πραξιτέλην ἀντικαθιστώσα εἶς μᾶλλον τὰ σύμβολα διὰ τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους, ἥτοι τὴν ἐκλελεγμένην ἐκφρασιν τῶν φυσικῶν καλλόνων, ἢ τὸ σύνολον τῶν πλεονεκτημάτων ἅτινα ἡ μὲν φύσις παρέχει διεσπαρμένα, ὁ δὲ τεχνίτης συνένοι· ἐπὶ τῆς εἰκόνας θεοῦ τινος, ἐπαναφέρων οὕτω τὰς ἀ-

γαλουργίαν του ποιητού. Αναμριβόλως ή άέννας του βιβλίου τούτου εμπνευσis κατέπληξεν αυτόν και ίσως υπήρξεν ή πρώτη αίτία της κατακτής της Ασίας. Αφ' ηναι δέ του Αλεξάνδρου έγένοντο θρίαμβος του άρ' Ομήρου φιλοσοφικού πνεύματος· διότι μετεφύτευσαν αυτό εις την Ασίαν και την Αίγυπτον. Εκεί τδ πνεύμα τούτο ένέσπειρε πλατύτερον την περί της άρχαίας ειδωλολατρίας έρευνάν. Ο Έλληνικός νοός και ή Ασιατική παράδοσις, ως δύο έτερογενείς φοίνικες, σίτινες κειχωρισμένοι έμενον άκαρποι, ένωθέντες παρήγαγον καρπόν εις τροφήν νέου αϊώνος.

(Επεσαι τδ τέλος).

ΠΑΑΝΗΣ ΑΝΑΣΚΕΥΗ.

Η Έπιθεώρησις των δύο Κόσμων έν τδ φυλαδίω αυτής τδ ένδοθέντι τή 1 Δεκεμβρίου 1853 περιείχεν έθρονον πραγματευόμενον μέν περί της Ανατολικής Εκκλησίας, άξιοϋν δέ, μεταξύ πολλών άλλων έσραλμένων, και τούτο τδ παράδοξον, ότι οι Έλληνες έπέχουσι, ως προς τους άλλους Χριστιανούς της Ανατολής, ήν θέσιν είχον οι Μαγιάροι ως προς τας Σλαυικας φυλάς της Αυστρίας, πριν ή ή έπανάστασις θραύση (τδ 1849) τδ Ούγγρικόν κράτος· η και ότι άγωνίζονται να κληρονομήσωσι την Όθωμανικήν κυριαρχίαν ως προς τους άλλους Χριστιανούς κατοίκους των χωρών τούτων. Έν άλλαις λέξεσιν, ό συγγραφεύς προυτέθη να ένσπειρη διχονοίας μεταξύ των Έλλήνων και των άλλων Χριστιανών της Ανατολής και ιδίως να καταστήση υπόπτους τους Έλληνες, συκοφαντών αυτούς, ότι, δια της προσδοκωμένης μεταβολής των πραγμάτων, βουλεύονται να άπάσωσιν άποκλειστικά δικαιοματά, να κυριαρχήσωσι, να δεσπόσωσι, να τυρανηήσωσιν.

Διά να έννοήσωμεν όπόσον όλεθρία μέν ήτο ή πρόθεσις του Γάλλου συγγραφέως, άνυπόστατον δέ τδ επιχείρημα έφ' ου ήθέλησε να οικοδομήση τδ επιβούλευμα αυτόν, άνάγκη ν' ανακαλέσωμεν δι' όλίγων όποιων θέσιν κατέγρον έν Ούγγριά οι Μαγιάροι. Την Ούγγριαν κατοικούσι τρεις όλως άπ' άλλων διαφοροι φυλαί, Μαγιάροι, Σλαυοι, Γερμανοί. Τδ πλείστον της πεδινής χώρας κατέχεται υπό των πρώτων, των όποιων τδ πλθθος οι μέν έγχωριοι συγγραφοίς υπολογίζουσιν εις 4,812,719 ψυχάς, οι δέ Σλαυοι συγγραφεύς, εις 3,270,000. Τα πλείοτερα όρεινά μέρη γεωργούνται υπό ποικίλων Σλαυικών φυλών, και ιδίως Σλουάκων (1.687.256), Κροατών (886,079), Ράβων (828.365), Σλοβάκων (429,868), Ρουθηνών (442.903), Ουένδων (40,864), Μικροβουνοβιτών (2,831) και 12,000 Βουλγάρων, άν πρόπη να συγκαταλέξωμεν και τους Βουλγάρους

μεταξύ των Σλαυικών φυλών. Τελευταίον οι Γερμανοι, συμποσούμενοι εις 1,273,677 ψυχάς, διατρέβουσαν ως επί τδ πλείστον εις τας πόλεις. Η όλη πολιτική, κοινωνική και κτηματική κυριαρχία ήτο εις χείρας των Μαγιάρων, και παλιν, μεταξύ των Μαγιάρων, εις χείρας των άνωτέρων εύπατριδων, των μαγνάτων, των μεγιστάνων ή βασιλική έξουσία των αυτοκρατόρων της Αυστρίας ήτο έλαχίστη, ως τε εφ

Σλαυικά ένδύματα.

δλων των χωρών της Ευρώπης, εις την Ούγγριαν ιδίως έσώζετο τδ φεουδαλικόν του μεσαιώνος πολιτεύμα, τδ όποιον προς τοίς άλλοις είχε και τούτο τδ παρατράχιδον, ότι ως γλώσσαν επίσημον μετεχειρίζετο ούχι την των έγχωριων διάλεκτον, αλλά την Λατινικήν. Όσο όμως περισταλαμένη και άν ήτο ή ίσχυς των αυτοκρατόρων, τινές εφ' αυτών έπεχείρησαν να περιορίσωσι τδ ύπερογκον έκείνο και άποκλειστικόν των Μαγιάρων εύπατριδων κράτος, τδ όποιον ού μόνον την κυβέρνησιν παρέλυε, ού μόνον τας άλλας τάξεις και φυλάς κατέθλιβεν, αλλά και πάλιν πρόσδον του πολιτισμού άνεχαίτιζεν. Μάλιστα δέ ό μεγαλεπήβολος και χρηστός Ιωσήφ Β', περί τας τέλη της προηγούμενης εκατονταετηρίδος, έτόλμησε σωτηρίας μεταρρυθμίσεις, κατήργησε την δουλοπαροικίαν, κατέλυσε τας φεουδαλικά προνόμια των εύπατριδων, καθυπέβαλεν αυτούς εις την ύποχρέωσιν του να συντελώσιν εξίσου εις τας βάρη της πολιτείας, και άλλας τοιαύτας χρησίμους επήγαγε μεταβολάς· θελήσας όμως συγχρόνως να άπαιτήση δια νόμου, την υπό πάντων εκμάθησιν της Γερμανικής γλώσσης, προσέκλεσε καθ' έκτου κοινήν αντίπραξιν τοσούτον σφοδράν, ως τε, τή 28 Ιανουαρίου 1790, ήναγκάσθη να άνακαλέση τους πλείστους των γεωτερισμών και να

επ'ανακέρη τα πράγματα εις ήν ήσαν πρότερον καταστασιν. Οι διάδοχοι αυτού Λεοπόλδος Β' και Φραγκίσκος Α' επεμελήθησαν μάλλον την εκπαίδευσιν και την υλικήν και ήθικην βελτίωσιν, άρέντες κατά μέρος τας πολιτικάς μεταρρυθμίσεις. Έντεϋθεν ή χώρα έλαβεν άξιολογον και ποικίλων επίδοσιν έν διαστήματι τεσσαράκοντα ένιαυτων. Αλλά αυτή δή αυτή ή επίδοσις τοσαύτην παρήγαγεν έξερσιν φρονήματος παρά τοίς Μαγιάροις ή Ούγγροις, ως τε από του 1830 ούτοι έμελέτησαν δύο τινά· πρώτον την επιτυχίαν της έντελους ανεξαρτησίας, και δεύτερον την έξασφάλισιν της κυριαρχίας της Ούγγρικης φυλής επί πασών των άλλων των έν τη χώρα έκείνη κατοικουσών· επί δέ τούτω, διά να ένισχυώσιν μέν την Ούγγρικην φυλήν οι εύπατρίδαι επεχείρησαν την προσοικειώσιν της άστυκής και της χωρικής των όμοφυλων τάξεως, επιτρέποντες αύταις άξιολογους παραχωρήσεις και βελτιώσεις, διά να συγγωνεύσωσι δέ τας άλλας φυλάς, έμελέτησαν την άνάπτυξιν, την ένισχυσιν και την διάδοσιν της Ούγγρικης γλώσσης.

Ούγγρικά ένδύματα.

Τδ σύστημα τούτο ήρχισε τδ πρώτον να προκύπτει εις φως κατά την κοινήν άνοδον, την συγκροτηθείσαν την 8 Σεπτεμβρίου 1830, καθ' ήν οι εύπατρίδαι μετά πλείστης επιμονής άπήτησαν ως τε αι αυτηήσεις της κοινής συνόδου να μη διεξάγονται, ως πρότερον, Λατινιστί, αλλά εις την Ούγγρικην γλώσσαν· προσέτι να μη γίνωνται δεκτοί εις τας Ούγγρικά στρατιωτικά συντάγματα ειμή Ούγγροι Ιθαγενείς. Η κυβέρνησις απέρριψε τας προτάσεις τούτας· αλλά τδ έθνικόν φρόνημα έξηκολούθησεν αναπτυσσόμενον επί μάλλον και μάλλον, έντεϋθεν δέ μακρά προέκυψε πάλη της όποιας ό συστηματικός χαρακτήρ άναδείχθη αύθις κατά την κοινήν άνοδον την συγκροτηθείσαν την 6

Ιουνίου 1839, καθ' ήν οι εύπατρίδαι άπήτησαν ως τε πάσαι αι άρχαι να μη μεταχειρίζωνται του λοιπού την Λατινικήν γλώσσαν, αλλά μόνην την Ούγγρικην, να εισαχθ ή γλώσσα αυτή εις άπαντα τας δημόσια-εκπαιδευτικά καταστήματα, και τούτο ούχι μόνον εις τας υπό Μαγιάρων κατοικούμενα μέρη, αλλά και εις τας υπό Σλαυων και Γερμανών παρεκτός τούτων, οι εύπατρίδαι επέμεζων ως τε εις την Ούγγρικόν στρατόν να μη γίνωνται δεκτοί ως άξιωματικοί ειμή αυτόχθονες Ούγγροι, ή δε κυβέρνησις να μη επιτρέπη τδ των εύπατριδων, άξιωμα, ουδέ αι πόλεις να άποπέμωσι τδ άστυκόν δικαίωμα ειμή εις ανθρώπους κατέχοντας την Ούγγρικην γλώσσαν. Η κυβέρνησις άντίστατο εις τας άξιώσεις τούτας τόσο μάλλον, όσο οι Ούγγροι ουδέ τδ ήμισυ των κατοίκων της χώρας άπέτελουν, οι δέ πολυάριθμοι Σλαυοι και Γερμανοί απέκρουον ως τυραννικάς τας προτάσεις έκείνας, των όποιων πρόδηλος σκοπός ήτο να ύπαγάγωσι καθ' όλοκληρίαν τας φυλάς τούτας εις την Ούγγρικην. Ο άνταγωνισμός έξηκολούθησεν άκμάζων και προαγόμενος μέχρι του 1848, ότε οι Μαγιάροι, ώφελούμενοι από του επαναστατικού πνεύματος του έπισκήψαντος τότε καθ' άπασαν την Ευρώπην, επεχείρησαν την ένοπλον πραγματοποίησιν των βουλευμάτων αυτών και ήρχισαν τδν πολύκροτον έκείνον άγώνα, όν ή Αυστριακή κυβέρνησις δέν εδάμασεν ειμή τή συμπτραξί μέν των Σλαυων και των Γερμανών, πολεμίας, ως εκ των προόρθηθέντων, διακειμένων προς τους Μαγιάρους, τή ισχυρά δέ συνδρομή του αυτοκράτορος Νικολάου.

Η άπαιτήσις των Ούγγρων ήτο όχι μόνον άδικος, αλλά και άκατόρθωτος. Τοιαύται συγγωνεύσεις έθνων δέν κατορθούνται ειμή όταν ή στενωτάτη καταγωγής και γλώσσης συγγένεια επικρατεί μεταξύ των διαφόρων φυλών, ή ό πολιτισμός έτέρας εφ' αυτών είναι τοσούτον άνωτερος του πολιτισμού των λοιπών, ως τε δια μηχανητικής δυνάμεως προσέλκει και ύπάγει τούτας εφ' έαυτήν, ή τέλος ότε ή μία είναι τοσούτον ισχυροτέρα των λοιπών, ως τε επιβάλλει έκυτήν δια της βίας εις τας άλλας. Επί του προκειμένου ουδεις των όρων τούτων υπήρχεν. Οι Σλαυοι και οι Γερμανοί της Ούγγρίας ήσαν πολυαριθμότεροι των Μαγιάρων, και άν όχι εξίσου άρειμάνιοι, γενναίοι όμως, και πολεμικοί, και καρτερικοί άνδρες· προς δέ έχοντες ύπερ έαυτών την φυσικήν προστασίαν της αυστριακής αυτοκρατορίας. Ούτε δέ πολιτισμόν άνωτερον των συγκαταίκων, ούτε συγγένειαν προς τούτους στεκόν είχον οι Ούγγροι. Διά να έννοηθ ή τελευταίον τούτο κλιώς άρκεί να επιφέρωμεν όλίγα τινά περί της Ούγγρικης γλώσσης· ήτις, κατά τδ πολιτικόν σύστημα των Μαγιάρων, έμελλε να χρησιμεύση ως κυριώτατον όργανον της συγγωνεύσεως των δύο άλλων φυλών. Η γλώσσα των Μαγιάρων, όπως των σήμεραν όμιλείται και γράφεται έν Ούγγρια, είναι όλως ίσοδύνημοι· και είστί άμοιβάται αν συγγενήν μετά της φινικής ή μετά των λεγομένων ανατολικών γλωσσών. Τδ βέβαιον είναι ότι διαφέρει ου-

σιωδώς, κατά τε τὸν ἐσωτερικὸν καὶ τὸν ἐξωτε-
 ρικὸν αὐτῆς τύπον, ὄλων τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν
 γλωσσῶν, ἐκτὸς τῆς Φιννικῆς, ἀν καὶ μεταχειρίζε-
 ται τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον διὰ τὴν ἐκφράση τὰς ὀ-
 λως ἰδιαζούσας ἀποχρώσεις καὶ ἀσιανὰς λεπτότητας
 τῶν φθόγγων αὐτῆς. Ὁ Οὐγγρος διαστέλλει, ὡς καὶ
 ὁ ἀνατολίτης, τὰ 7 ἀπλᾶ φωνήεντα ἀπὸ τῶν λω-
 σάντων τὰ ἀπλᾶ (a, e, i, o, ō, u, ū) προφέρονται
 ὀξείως, εἴτε βραχέα εἶναι, εἴτε μακρά· τὰ δὲ λωφῶν-
 τα ἔχουσι πάντοτε παρατεταμένην τὴν προφορὰν,
 φέρουσι, πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων, ὀξείαν,
 ä, é, í, ó, ő, ü, ű, καὶ ἀκριβέστατα ἐν τῇ γλώσ-
 σῃ διακρίνονται ἀπὸ τῶν πρώτων· οἷον Kar βρα-
 χίαν, Kár, βλάδη, Kerek, στρογγύλος, Kerék,

ὡς ἡ Φιννικὴ, οὐδεμίαν ἔχει διάκρισιν γένους, οὐδὲ
 κλίσιν, διότι αἱ πτώσεις αὐτῆς σύγκεινται ἀπὸ μο-
 ρίων, τὰ ὅποια, συμπεφυκότα τῇ ρίζικῇ λέξει, συγ-
 χωνεύονται μετ' αὐτῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον
 στενῶς· ἐπίσης καὶ αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ αἱ
 προθέσεις. Τὰ οἰκογενειακὰ ἐπώνυμα θεωροῦνται ὡς
 ἐπίθετα, ἀφ' ὧν καὶ παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ κλειστον
 ὅθεν προτάσσονται τῶν κυρίων ὀνομάτων, οἷον Bá-
 tori Gábor, ὃ ἐστὶ, Γαβριὴλ τοῦ Βάτωρη. Ἐν γένει
 ἡ περικαλλῆς μεταξὺ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν συμ-
 πῶνων σχέσις, ἡ ἀκριβὴς ἀποχρῶσις καὶ εὐκρινὴς ἐ-
 νάρθρωσις πάσης συλλαβῆς, ἐτι δὲ ἡ ὀρισμένη τῶν
 φωνηέντων ἀλληλουχία περιποιῶσι τῇ Οὐγγρικῇ
 προφορᾷ μεγαλοπρεπῆ τινα καὶ ὄντως ἀρρενωπὸν χα-

Κζικός, ἡ ἱπποφορβός νομάς ἐν Οὐγγρία.

ραχός, Kerek, παρκαλῶ. Ἐπίσης καθὼς αἱ ἀνατο-
 λικαὶ γλώσσαι, ἡ Οὐγγρικὴ δὲν ἔχει διφθόγγους,
 ἀλλὰ μετὰ παραδόξου ἀκριβείας διακρίνει τὰς λε-
 πτοτέρως διαφορὰς τῶν φωνῶν, μάλιστα τῶν συμ-
 φωνῶν. Ἰδιαζόντες φθόγγοι εἶναι οἱ τῶν gy, ny,
 ly, ty, ὅπου τὸ y δὲν προφέρεται ὡς i, ἀλλὰ ἀκούε-
 ται ὡς j στενωτάτα συμπεφυκῶς μετὰ τοῦ προηγου-
 μένου συμφώνου. Ἡ Οὐγγρικὴ συλλαβὴ ποτὲ δὲν
 ἀρχεται ἀπὸ δύο συμφώνων· καὶ ὁ γνήσιος Οὐγγρος,
 ὡς ἀκρίβως προκρίνεται νὰ προφέρῃ ξένην λέξιν ἀρχομένην
 ἀπὸ δύο συμφώνων, αἰετοῦ ἢ προτάσσει αὐτῶν ἢ
 παρενέριει μεταξὺ αὐτῶν φωνῆων, οἷον ἀντὶ schola
 λέγει ischola, καὶ ἀντὶ Kral λέγει Király. Ἡ Οὐγ-
 γρικὴ γλώσσα ἔχει, ὡς ἡ Φιννικὴ, ὀρισμένον τινὰ
 νόμον τῆς τῶν φωνηέντων ἀλληλουχίας, καὶ, πάλιν

ραχτῆρα. Ἄλλ' ὁ ἐξωτερικὸς πλοῦτος τῆς γλώσσας
 ταύτης εἶναι ταμάλιστα περιορισμένος, ἐν μέρει διό-
 τι ἐν τῇ χώρᾳ ὁμιλοῦνται καὶ πολλαὶ ἄλλαι γλώσ-
 σαι, οὐ μόνον ἡ Σλαυικὴ καὶ ἡ Γερμανικὴ, ἀλλὰ
 καὶ ἡ Ἑλληνικὴ, ἡ Βλαχικὴ, ἡ Ἰταλικὴ, ἐν μέρει
 διότι ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας εἶχεν ἐξωσθῆ ὑπὸ
 τῆς Λατινικῆς, οὐ μόνον ἀπὸ τῆς δημοσίου ὑπηρε-
 σίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τῶν σχε-
 λείων, κατωτέρων τε καὶ ἀνωτέρων, ἐν μέρει τελο-
 ταίον διότι αἱ ἀνωτέραι τῆς κοινωνίας τάξεις ἐπὶ
 πολὺν χρόνον προετίμων αὐτῆς τὴν Γαλλικὴν καὶ
 τὴν Γερμανικὴν.
 Ἐκ τούτων λοιπὸν συνάγεται, ὅτι ἡ Οὐγγρι-
 κὴ γλώσσα, ἐν τῇ παιδικῇ, οὕτως εἰπεῖν, ἡλικίᾳ
 αὐτῆς εὐρισκομένη, ἀπλαστος, ἀτελής, δὲν ἦτο δυνα-

τὸν ν' ἀναδειχθῆ νικηφόρος ἐν τῇ πάλῃ ἢν ἐπεχείρη-
 σε πρὸς τὰς πρὸ ἀμαζούσας καὶ ὄλως μεμορφωμέ-
 νας γλώσσας τῶν ἐν τῇ χώρᾳ οἰκούντων, πολυαρί-
 θμων Σλαύων καὶ Γερμανῶν· καὶ ἐν τούτοις ἡ γλώσ-
 σα ἦτο τὸ κυριώτερον ὄργανον δι' οὗ οἱ Οὐγγροὶ ἤλ-
 πισαν νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν. Ρί-
 ψωμεν ἡδὴ ἐν βλέμμα καὶ ἐπὶ τῶν Χριστιανικῶν
 φυλῶν τῆς ἀνατολῆς.

Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τοὺς Σλαύους τῆς Σερβίας, τῆς
 Βοσνίας καὶ τοῦ Μαυροβουνίου, ἐτι δὲ τοὺς μεταξὺ
 Ἰστρου καὶ Αἰμου οἰκούντας Βουλγάρους, οἵτινες,
 καὶ τοὶ μὴ ὄντες Σλαῦοι, καθὸ ὁμῶς παραδεχόμενοι
 οἱ πλείστοι τὴν Σλαυικὴν, συγκαταλέγονται μετὰ
 τῶν Σλαυικῶν φυλῶν, πᾶσα ἡ λοιπὴ εὐρωπαϊκὴ
 χώρα ἢ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Αἰμου, αἱ νῆσοι καὶ
 ἡ μικρὰ Ἀσία οἰκοῦνται ὑπὸ τῶν ἐξῆς Χριστιανι-
 κῶν φυλῶν· Ἑλλήνων, Ἀλβανῶν, ὀλίγων τινῶν
 Βλάχων καὶ ὀλίγων Βουλγάρων. Οἱ Ἕλληνες, ἀν
 καὶ ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ, πολυαριθμότεροι τῶν λοι-
 πῶν, οὐδέποτε ἐν τούτοις προέτειναν κυριαρχικὰς
 ἀξιώσεις ἢ ἀποκλειστικὰ προνόμια καὶ δίκαια. Ἐξ
 ἐναντίας ἐθεώρησαν αἰετοῦ ὡς ἀδελφοὺς ὄλους τοὺς
 ἄλλους Χριστιανούς τοὺς ἀπ' αἰῶνος συγκατοικη-
 σαντας μετ' αὐτῶν εἰς τὰς χώρας ταύτας, καὶ πάν-
 τοτε ἐπρέσβευσαν, ὅτι, ὅπως κοινὰ ὑπῆρχαν τὰ πα-
 θήματα, κοινὰ θέλουσιν ὑπάρξει τὰ ὠφελήματα.
 Ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος, ἐκτὸς τῶν Ἑλ-
 λήνων, κατοικοῦσι καὶ Ἀλβανοὶ, καὶ Βλάχοι· ἅπαν-
 τες δὲ νέμονται τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ ὑπόκεινται
 εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις. Ἀλλὰ εἰ τί ὁμιλοῦμεν
 περὶ Βλάχων καὶ Ἀλβανῶν; αὐτοὶ οἱ Ὀθωμανοὶ,
 αὐτοὶ οἱ Εβραῖοι ἔχουσι τὰ αὐτὰ μετὰ τῶν Χρι-
 στιανῶν δικαιώματα. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ μὲν Βλάχοι
 σχεδὸν δὲν ἔχουσιν ἰδίαν γλώσσαν, οἱ δ' ἐν ταῖς
 Ἑλληνικαῖς χώραις οἰκοῦντες Βούλγαροι εἶναι εὐά-
 ριθοι, οἱ δὲ Ἀλβανοὶ στεροῦνται γλώσσης γρα-
 πτῆς, καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἀτελής αὐτῶν διάλεκτος
 εἶναι ἀδύνατον ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν μαγικὴν καὶ συγ-
 χωνευτικὴν ἰσχύιν τῆς Ἑλληνικῆς· ὥστε ἐν τῇ ἀνατο-
 λῇ θέλει πιθανώτατα ἐπιέλθει ποτὲ φυλετικὴ τις καὶ
 γλωσσικὴ ἐνότης. Τοῦτο ὁμῶς ὄχι διὰ μιᾶς, ὄχι διὰ
 τῆς βίας, ὄχι διὰ νόμων περιστελλόντων τὰ δίκαια
 τῶν ἀλλογλώσσων φυλῶν ἢ προσβαλλόντων τὴν εὐ-
 λογὸν αὐτῶν φιλοτιμίαν, ὅπως ἐπεχείρησαν νὰ πρά-
 ξωσιν οἱ Οὐγγροὶ· ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον,
 εἰρηρικῶ τῷ τρόπῳ, διὰ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγ-
 μάτων, διὰ τῆς ὁμολογουμένης ὑπεροχῆς τοῦ Ἑλλη-
 νικοῦ πληθυσμοῦ, πολιτισμοῦ καὶ ἰδιώματος. Οὐ-
 δεμίᾳ λοιπὸν ὑπάρχει ἀναλογία, οὐδὲ πόρρωθεν,
 καὶ ἐτι ὀλιγώτερον ταυτότης μεταξὺ τῶν ἀξιώσεων
 τῶν Οὐγγρων ὡς πρὸς τοὺς συγκατοικοῦντας μετ'
 αὐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ Σλαύους καὶ Γερμανούς,
 καὶ τῶν ἀξιώσεων τῶν Ἑλλήνων ὡς πρὸς τοὺς συγ-
 κατοικοῦντας μετ' αὐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ Ἀλβα-
 νούς, Βλάχους, καὶ Βουλγάρους· ἡ μᾶλλον εἰπεῖν οἱ
 Ἕλληνες ἀξιώσιν τινα δὲν ἔχουσιν ἄλλην εἰμὴ νὰ ἐ-
 πιτύχωσι τὸ ἀγαθὸν τῆς εὐνομίας καὶ τῆς εὐμε-
 ρίας ἀπὸ καινοῦ μετὰ τῶν ἐν χριστῷ ἀδελφῶν ἐκεί-
 νων.

Οἱ δὲ φέροντες εἰς μέσον τοιαύτης ἀνυποστά-
 του φαντασιοκοπίας, οἷας ὁ προαναφερθεὶς Γάλλος
 συγγραφεὺς, ἢ ἐπιβουλεύονται τοὺς Χριστιανούς τῆς
 ἀνατολῆς, ἢ ἀσύνετοι εἶναι· διότι καὶ τυφλῶ δῆ-
 λον, ὅτι, ὄχι διὰ διαιρέσεων, ὑποδιαιρέσεων καὶ δι-
 χονομιῶν, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς ἀδελφικῆς συμποίας,
 ὁμοφροσύνης καὶ ἐνότητος ὄλων τῶν Χριστιανῶν τῆς
 Ἀνατολῆς δύναται ἡ Εὐρώπη νὰ παραγάγῃ εἰς τὰς
 χώρας ταύτας κατάστασιν πραγμάτων παρέχουσαν
 ἐγγυήσεις ἰσχύος καὶ διαρκείας, καὶ ἀσφαλίζουσαν τὰ
 συμφέροντα ὄλου τοῦ κόσμου.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΥΛΩΝ.

Περίεργος εἶναι ἡ ἐξέτασις τῶν διαφορῶν ὑλῶν,
 αἵτινες ὑπῆρχαν ἐν χροσεί πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ
 χαρτοῦ.

Πρὸ αὐτῆς ἐτι τῆς ἐρευνέσεως τοῦ διατηρεῖν διὰ
 τῆς γραφῆς γεγονότα ἀξιοσημεῖωτα, ἐφυτεύοντο δέν-
 δρα, ἀνεγείροντο βωμοὶ ἀγροικοὶ ἢ σωροὶ λίθων, ὡς
 ἐνθυμήματα παρελθόντων συμβάντων. Ὁ Ἡρακλῆς
 δὲν ἐγνώριζε πιθανῶς τὴν γραφὴν, ὅτε ἀνύψωσε
 τὰς περιφήμους στήλας του.

Ὁ ἀρχαιότατος τρόπος τοῦ γράφειν ἐγένετο ἐπὶ
 κέραμων, πλίνθου ὀπίτης, ὄστρακοδέρμων καὶ λιθί-
 νων πλακῶν. Μετὰ ταῦτα μετεχειρίσθησαν πίνακας
 ἐκ διαφύρου ὑλης, εἴτε ἐξ ἑλεφαντίνων ὀστέων, φλοιῶν
 καὶ φύλλων δένδρων (*).

Ἡ διατήρησις ἀξιοσημειωμένων γεγονότων ἐπὶ
 σκληρῶν οὐσιῶν, ἐχαράσσεται ἐπὶ βράχων ἢ μεταλλῶν·
 εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Ἰώβ γίνεται μνεῖα γραφῆς ἐπὶ
 λίθου, ἐπὶ βράχων καὶ ἐπὶ φύλλων μο.λίθου. Ἐπὶ
 λιθίνων πλακῶν ἔλαθεν ὁ Μωϋσῆς τὸν Νόμον γε-
 γραμμένον ὑπὸ τοῦ δακτύλου τοῦ Θεοῦ. Τὰ ἐπι τοῦ
 Ἡσιόδου ἐγράφησαν ἐπὶ μολυβδίνων πλακῶν, κα-
 θότι ὁ μόλυθος ἦν εὐχρηστος πρὸς γραφὴν, ὡς πε-

(*) Δείγματα τούτων εὐρίσκονται ἐν τῷ Βρετανικῷ
 Μουσείῳ. Ἐν τῇ Σλοανία βιβλιοθήκῃ ὑπ' ἀριθ. 3478 ὑπάρ-
 χει ἐπιστολὴ Νακίπου (Ναβάθ), γεγραμμένη ἐπὶ φλοιῷ
 δύο περίπου ὑπερῶν τὸ μήκος, καὶ πλουσίως κεκοσμημένη
 διὰ χρυσοῦ ὑπὸ τὸν ἀριθ. 3207 σώζεται βιβλίον Μεξί-
 κανικῶν ἱερογλύφων, ἐξωγραφημένων ἐπὶ φλοιῷ. Εἰς τὴν
 αὐτὴν συλλογὴν ὑπάρχουσι διάφορα εἶδη, πολλὰ τῶν ὁ-
 ποίων προήλθον ἐκ τῆς Μαλαβάρ καὶ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς. Αἱ
 μεταγενέστεραι γραφαὶ εἶναι πρὸ πάντων ἐπὶ φύλλων. Ἀντί-
 γραφά τινα τῆς ἱερᾶς Γραφῆς εἶναι γεγραμμένα ἐπὶ φύλ-
 λου φοίνικος. Οἱ ἀρχαῖοι ἔγραφον ἀναμφιβόλως ἐφ' οἴου-
 ὅποτε φύλλου προσφύρου εἰς τὸν σκοπόν. Ἐκ τούτου
 φαίνεται ὅτι ἀνομάσθησαν καὶ τὰ φύλλα τῶν βι-
 βλίων. Εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον ὑπάρχουσι πρὸς
 τοὺς αἰῶνας βαβυλωνιαὶ κέραμοι καὶ συντετριμμένα ἀγγεῖα,
 τοῦσια ὅποια ὁ λαὸς μετεχειρίζετο γράφων ἐπ' αὐτοῖς τὰ ἐμ-
 πορικὰ τοῦ συμβόλαια· τὸ ἔθιμον τοῦτο ἀναφέρεται καὶ
 ἐν ταῖς Γραφαῖς.

ριτιλισσόμενος ἐν εἶδει κυλίνδρου, ὡς ὁ Πλίνιος μαρτυρεῖ. Ὁ Μοντρωκὼν ἀναφέρει ἀρχαιότατον βιβλίον συγκεῖμενον ἐξ ὀκτὼ μολυβδίνων φύλλων, καὶ ἔχον ἐπὶ τοῦ νώτου προσκεκολλημένους κρίκους συνδεδεμένους διὰ μολυβδίνης ράβδου ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ συγκρατῶνται τὰ φύλλα τῆς βίβλου. Μετὰ ταῦτα ἐγένετο δεκτὴ ἡ χρῆσις τοῦ ὀρειχαλκίου· οἱ νόμοι τῶν Κρητῶν ἐγαράχθησαν ἐπὶ ὀρειχαλκίων πλακῶν, οἱ Ῥωμαῖοι ἐγάρασαν ὁμοίως τὰ τοῦ δημοσίου βίου πῶν ἐπὶ χαλκοῦ, ἡ δὲ ὁμιλία τοῦ Κλαυδίου, γεγραμμένη ἐπὶ ὀρειχαλκίων πλακῶν διατηρεῖται εἰσέτι εἰς τὸ δημαρχεῖον τοῦ Λουγδούνου ἐν Γαλλίᾳ. Διάφοροι προσέτι ὀρειχαλκίνοι πλάκες κεκαλυμμέναι δι' Ἐτρουσκικῶν χαρακτῆρων ἀνωρύθησαν ἐν Τουσκάνῃ. Αἱ μεταξὺ Ῥωμαίων, Σπαρτιατῶν καὶ Ἰουδαίων συνθήκαι ἐγράφησαν ἐπὶ χαλκοῦ, καὶ διάφορα διατηρήσεως ἀξία γεγονότα ἐγράφησαν ἐπὶ τοῦ σκληροῦ τούτου μετάλλου· εἰς πολλὰς νομιματοθήκας εὐρίσκονται στρατιωτικαὶ ἀδαιαὶ ἐπὶ χαλκίων στρογγύλων πλακῶν. Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἀνεκαλύφθη εἰς τὴν Ἰνδιάν, πλησίον τῆς Βεγγάλης, ἐνθα εὐρέθη πλάξ χαλκίνη, περιγράφουσα τὴν προῖκα νύμφης, χρονολογουμένη ἕνα αἰῶνα πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.

Μεταξὺ τῶν γραφικῶν τούτων ὑλῶν, πολλοὶ ἦσαν πάντη βνάουσαι καὶ ἀπροσφύως ἀντικαθιστώσαι τὴν εὐγενεστέρην ὑλὴν. Κατὰ τὴν ποιμενικὴν τῆς κοινωνίας ἡλικίαν ἐγράφοντο τὰ ἄσματα δι' ἀκανθῶν καὶ βελονῶν ἐπὶ λαυρίων δέρματος, ἅτινα περιέδενον περὶ τὰς ποιμαντικὰς ράβδους. Οἱ κάτοικοι τῶν ὑπερῷορειων χωρῶν ἐγάρασαν φαίνεται τὰς φιδᾶς τῶν (runes), ἐπὶ τοίχων, καὶ ὁ Ὀλδφ, κατὰ τὴν διήγησίν τινος Σάργα, ἔκτισε μεγάλην οἰκίαν, ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ τῶν δοκῶν τῆς ὀποιᾶς ἐπέγραψε τὴν ἱστορίαν τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ κατ' αὐτὸν χρόνων, ἐνῶ ἕτερος βόρειος ἤρωσ φαίνεται ὅτι οὐδεμίαν ἄλλην εὐρε καλητέραν ὑλὴν τῆς καθέδρας καὶ κλίνης του πρὸς διατήρησιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀνδραγαθημάτων. Εἰς τὸ δημαρχεῖον τοῦ Ἀνόβερ διατηροῦνται δώδεκα ζύλινοι τράπεζαι περιεχρισμέναι ὑπὸ μελισσίνου κηροῦ, ἐφ' ὧν εἶναι γεγραμμένα τὰ ὀνόματα κτητόρων τινῶν οἰκιῶν, ἀνευ τῶν ὀνομάτων τῶν ὀδῶν. Τὰ ζύλινα ταῦτα χειρόγραφα πρέπει νὰ ὑπῆρχον πρὸ τοῦ 1423 ἔτους, ὅτε πρῶτον ἐβρύμοτομήθη τὸ Ἀνόβερ. Τοιαῦτα χειρόγραφα, δύνανται νὰ πικρατηθῶσιν εἰς δημοσίαν συλλογὰς, μαρτυροῦντα βέβαιον τῆς κοινωνίας κατάστασιν. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀραβῶν, οἵτινες, κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μωάμεθ, φαίνεται ὅτι ἀνέγλυφον διὰ μαχαίριδιον ἐπὶ ὠμοπλατῶν προβάτων ἀξισημεῖα συμβάντα, τὰς ὀποίας προσέδενον καὶ ἐκρέμων οὕτω ἐπὶ τῶν τοίχων.

Οἱ νόμοι τῶν δώδεκα πλακῶν, οὓς οἱ Ῥωμαῖοι ἀντέγραψαν κατὰ πρῶτον ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ κώδικος, μετὰ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τοῦ λαοῦ ἐγαράχθησαν ἐπὶ χαλκοῦ, καὶ κατεστράφησαν ὑπὸ κεραυνῷ καταπεσόντος ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου, ἀπώλεια τὰ μάλιστα λυπήσασα τὸν Αὐγούστον. Τὸ εἶδος τοῦτο

τῆς γραφῆς διατηρεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας εἰσέτι χρησιμεῖον εἰς ἐπιγραφὰς, ἐπιτάφια καὶ ἄλλας ἐνθυμήσεις παραπεμπομένας εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.

Αἱ ἐρευνήσεις αὗται ἐγένοντο ὁδηγοὶ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ζυλίνων πλακῶν· καὶ ἐπειδὴ ἡ κέδρος ἔχει ἀντισηπτικὴν ιδιότητα, ἐπροτιμήθη τὸ ξύλον τοῦτο εἰς κατασκευὴν κιβωτίων χρησιμευόντων πρὸς διατήρησιν ἀξιολόγων γραφῶν. Ἡ γνωστὴ φράσις αὐτῆ τῶν ἀρχαίων, ὅποτε ἀπένεμον τὸ ἀνώτατον τοῦ ἐγκωμίου ἀξιολόγου βιβλίου, *et cedro digna locuti*, ὅτι δηλ. ἦτο ἀξίον νὰ γραφῆ ἐπὶ κέδρου, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἔλαιον τῆς κέδρου, δι' οὗ πολύτιμα χειρόγραφα περγαμηνὰ ἐχρίοντο, ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ διατηρηθῶσιν ἐκ τῆς σήψεως καὶ τῶν σκωλήκων, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Πέριπος λέγων· «Ὅστις δὲν προσέθετο τὸ ἔλαιον εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τοῖς αὐτὰ ἔπη, ἅτινα ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ τὸ τῆς κέδρου ἔλαιον διὰ παντός!»

Ἦτο πρὸς τούτοις ἐν χρῆσει ἡ ἐπιβαφὴ τῶν πρὸς γραφὴν οὐσιῶν διὰ πορφύρας καὶ ἡ ἐπίτρυψις διὰ κεδρίνου τινος ἀποσταλάγματος. Οἱ νόμοι τῶν αυτοκρατόρων ἐδημοσιεύοντο ἐπὶ ζυλίνων πινάκων ἐγχρωματίστων, ὡς καὶ ὁ Ὀράτιος αἰνίττεται. *Leges incidere legno*· ἀκολουθῶς ὁμοίως καὶ ἄλλαι ὑλαὶ ἀντεκατέστησαν τὸ ξύλον. Ὁ δὲ αὐτὸς λόγος, δι' ὃν προετιμᾶτο ἡ κέδρος παντὸς ἄλλου ξύλου παρεσιτήγαγε τὴν χρῆσιν τοῦ κηροῦ, ὡς ὄντος ἀκαταστρέπτου, ἐφ' οὗ γενικῶς ἐγράφοντο διαθήκαι, ἐπὶ σκοπῶ διατηρήσεως· οὕτως ὁ Ἰουβενάλης λέγει, *Ceras imple ne capaces*. Τὸ λεπτόν τοῦτο ἐκ κηροῦ μίγμα ἐπετίθετο ὡσαύτως ἐπὶ ζυλίνων πινάκων, ὡς χρηγοῦν τὴν εὐκολίαν εἰς διορθώσεις καὶ ἐξαλείψεις ἡμερησίου χρήσεως.

Ἡ γραφὴ ἐγένετο διὰ σιδηροῦ ὀξέως ἐργαλείου, ὡς τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐσιῶν ὅς ἐδηλώσαμεν· ἡ γραφὴ (stylus) κατασκευάζετο ὀξεῖα ἐκ μιᾶς ἀκρας, χρησιμευούσης πρὸς γραφὴν, καὶ ἀμβλυτέρα ἐκ τῆς ἐτέρας, ὅπως γίνεται ἡ διορθῶσις εὐκόλος· ἐντεῦθεν ἡ φράσις *vertere stylum*, ἐσημαίνει τὸ ἐξαλείφειν τινὰ λέξιν. Ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἐμπόδισαν τὴν χρῆσιν τοῦ ὀξέως τούτου ἐργαλείου, διότι πολλοὶ τὸ μεταχειρίσθησαν καὶ ὡς κκοποῖον ἐχειρίδιον. Διδάσκαλός τις ἐπρονεύθη διὰ ζυλίνων δέλτων (*pugillares*) καὶ γραφίδων τῶν ἰδίων αὐτοῦ μαθητῶν. Ὅθεν ἐπενοήθη ἡ ἀντικατάστασις τῶν στύλων κατασκευασμένων ἐξ ὀστού πτηνοῦ ἢ ἄλλου ζώου· οὕτως αἱ γραφαὶ τῶν Ῥωμαίων ὁμοιάζον ζωγραφίαις. Ὅποτεν δὲ ἐγράφον ἐπὶ ἀπαλοτέρας οὐσίας μετεχειρίζοντο καλάμους ἐσχισμένους εἰς τὸ ἄκρον, ὡς τὰ ἡμέτερα κονδύλια. Τὰς καλάμους οἱ ἄσιανοὶ μεταχειρίζονται εἰσέτι ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ διαχέωσι τὴν βαφὴν τῶν ἢ τὴν μελάνην εὐχερέστερον ἐπὶ τοῦ χάρτου.

Ὁ Νωδὲ (*) παρατηρεῖ, ὅτι, εἰς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ διατριβὴν του, περὶ τὸ 1642, εἶδε τινὰς τῶν κηρί-

(*) Naudé βιβλιογράφος καὶ βιβλιοθηκῆριος τῆς ἐν Παρισίῳ Μαζαρινῆς βιβλιοθήκης ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΓ'.

νων ἐκείνων δέλτων, (καλουμένων *Pugillares*, καθότι ἐκρατοῦντο διὰ μιᾶς χειρὸς), καὶ ἄλλους ἐκ φλοιοῦ δένδρων, ὃν οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἀντὶ χάρτου.

Ἐπὶ τῶν δέλτων τούτων ἢ πινακοβιβλίων (*table-books*), ὁ Κ. Astle παρατηρεῖ, ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐξκλοῦθον τὴν χρῆσιν κηρίων πινακοβιβλίων πολὺ μεταγενεστέρων τοῦ παπύρου, καὶ ὅτι φύλλα καὶ δέρματα ἦσαν λίαν εὐχρηστά, καθότι ἤρμοζον εἰς διορθῶσιν πρωτοτύπων συγγραφῶν ἐκ τούτων τῶν πινακοβιβλίων ἀντέγραφον τὰ συνθέματα τῶν ἐπιδοκιμαζομένων ἐπὶ βιβλίων περγαμηνῶν, ἐὰν ταῦτα προωρίζοντο εἰς ἰδίαν τῶν συγγραφέων χρῆσιν· ἀλλ' ἐὰν ἐγένοντο διὰ πώλησιν, ἢ ἵνα τεθῶσιν εἰς βιβλιοθήκην οἱ *Librarii* ἢ ἀντιγραφεῖς ἐπέτελλον τὸ ἔργον. Ἡ ἐπὶ πινακοβιβλίων γραφὴ ἐπιδοκιμάζεται ἰδίως ὑπὸ τοῦ Κυντιλιανοῦ εἰς τὸ τρίτον κεφάλαιον τοῦ δεκάτου βιβλίου τῶν θεσμοθεσιῶν του· διότι ὁ κηρὸς εὐκόλος ἐξαλείφεται πρὸς πᾶσαν διορθῶσιν, καὶ ὁ συγγραφεὺς οὗτος ὁμολογεῖ ὅτι ἀσθενὴς ὄρασις δὲν δύναται νὰ ἴδῃ καλῶς ἐπὶ παπύρου, καὶ παρατηρεῖ ὅτι ἡ συχρὴ ἀνάγκη τοῦ ἐμβάπτειν τὸν κάλαμον ἐπὶ τοῦ μελανοδοχείου ἐπιφέρει ἀργοπορίαν εἰς τὴν χεῖρα καὶ χαύνωσιν εἰς τὴν ταχύτητα τοῦ νοῦς. Τινὰ τῶν πινακοβιβλίων τούτων συμπεραίνεται ὅτι ἦσαν ὀγκώδη καὶ ἰσως βαρέα, διότι παρὰ Πλάτωνα παρίσταται μαθητῆς συντρίβων τὴν κεφαλὴν τοῦ διδασκάλου του διὰ πινακοβιβλίου. Οἱ κριτικοὶ, κατὰ τὸν Κικέρωνα, ἀναγινώσκοντες τὰ κηρίνα τῶν χειρόγραφα συνείθιζον νὰ σημειῶσιν σκοτεινάς ἢ ἐλαττωματικὰς φράσεις διὰ τῆς προσθήκης τμήματος ἐρυθροῦ κηροῦ, ὅπως ἠθέλομεν ἡμεῖς πράξει τὸ τοιοῦτον παρεγγράφοντες δι' ἐρυθρᾶς μελάνης.

Διὰ τῆς λέξεως *κονδύλιον* ἐν τῇ μεταφράσει τῆς βίβλου πρέπει νὰ ἐνοώμεν σιδηροῦν στύλον. Πινακοβιβλία ἐξ ἐλέφαντος μεταχειρίζομεθα καὶ τὴν σήμερον σημειόντες προχειρῶς ἀξία μνήμης δι' ἐπίτηδες μολυβδοκονδύλων. Οἱ Ῥωμαῖοι συνείθιζον νὰ γράφωσι τὰ διατάγματα τῆς γερουσίας διὰ μελάνος χρωμάτος· καὶ ἡ ἐκφρασις *libri elephantini*, ἅτινα συγγραφεῖς τινες εἰκάζουσιν ὡς ὄντα βιβλία, λεγόμενα ὡς ἐκ τοῦ σχήματός των ἐλεφάντινα, ἦσαν λίαν πιθανῶς ἐξ ἐλέφαντος, ὀδόντος ἐλεφαντίνου, καὶ ταῦτα ἀναμφιβόλως παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἦσαν σπάνια.

Ὁ κισσηρῶδης λίθος ἦτο γραφικὴ τις ὕλη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, χρήσιμος εἰς τὸ λειάνειν τοὺς καλάμους τῶν τῆς περγαμηνῆς ἢ ὀξύνειν τοὺς καλάμους τῶν.

Προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ τέχνη τοῦ γράφειν προέβη εἰς τὸ ζωγραφίζειν διὰ ποικίλων εἰδῶν μελάνης. Ὁ νέος οὗτος τοῦ γράφειν τρόπος ἐπέφερε τὴν ἀνακάλυψιν ἄλλων ὑλῶν ἀρροδίων πρὸς γραφὴν, ὡς τῶν λεπτῶν φλοιῶν δένδρων καὶ φυτῶν, καὶ τελευταῖον, ὅτε ταῦτα παρετηρήθησαν ὑποκείμενα εἰς εὐρωτίαν, ἐπεχειρίσθησαν τὴν κατασκευὴν τῶν δερμάτων τῶν ζώων· ἐπὶ ζῳῶν δερμάτων ὄρεων ἐγράψαν ἀπαξ ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσσεια. Ἡ δὲ πρώτη χροῶν ἐν ἡ ἤρξατο ἡ ἐργασία τῶν δερμάτων τούτων ἦν ἡ Πέργαμος τῆς Ἀσίας, ἐξ οὗ καὶ τὸ Λα-

τινικὸν ὄνομα τῶν περγαμηνῶν (*pergamene*). Τὰ δέρματα ὁμοίως ταῦτα εἶναι κάλλιον γνωστά παρὰ τοῖς συγγραφεῖσι τοῦ καθαροῦ Λατινισμοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα *μεμβράναι* (*membranae*), οὕτω καλούμεναι ἐκ τῶν μεμβρανῶν τῶν διαφόρων ζώων, ἐξ ὧν αὐταὶ συνετίθεντο. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον περγαμηνὰς τριῶν χρωμάτων, λευκοῦ, ἐρυθροῦ καὶ πορφυροῦ. Ἐν Ῥώμῃ ἡ λευκὴ περγαμηνὴ ἀπύρεσκε, καθότι ὑπέκειτο εἰς ῥύψιν μᾶλλον τῶν ἄλλων, καὶ κατέπλησσε τὴν ὄρασιν. Ἐγράρον δὲ γενικῶς διὰ χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν γραμμάτων ἐπὶ πορφυρᾶς ἢ ἰσοειδοῦς περγαμηνῆς. Τὸ ἔθιμον τοῦτο προέβη ἐξακολουθῶν μέχρι τῶν πρώτων ἐποχῶν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀντίγραφα τῶν Εὐαγγελιστῶν τοῦ εἶδους τούτου διατηροῦνται ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσεῖῳ.

Ὅτε οἱ Αἰγύπτιοι μετεχειρίζοντο πρὸς γραφὴν τὸν φλοιὸν φυτοῦ, καλούμενον *πάπιρον*, ἡ μέθοδος αὕτη, ἐνεκα τῆς εὐχερείας τῆς, ἀντικατέστησεν ὅλας τὰς προηγηθείσας. Τὸ φυτὸν τοῦτο ἐβλάστανεν ἀφθόνως ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Νείλου, καὶ ἔδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὸν ἡμέτερον χάρτην *πάπιρον* (*paper*), μολοντί ὁ ἡμέτερος κατασκευάζεται ἤδη ἐκ λινარიῦ ἢ ἐφθαρμένων ὑφασμάτων, ἐνῶ πρότερον ἐγένετο ἐκ βαμβακομαλλίου, καὶ ἦτο εὐφθαρτὸς καὶ ὑποπράσινος. Μετὰ τὴν Ἡ' ἑκατονταετηρίδα ὁ πάπιρος ἀντικατεστάθη διὰ τῆς περγαμηνῆς. Οἱ Σῖναι κατασκευάζουσι τὸν χάρτην των ἐκ μετάξης, καὶ ἡ χρῆσις τοῦ χάρτου εἶναι ἀρχαία, καθότι εὐρίσκεται ἡ ὀνομασία παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λατινισταῖς, *charta* ἢ *chartae*. Πρὶν δὲ ἡ χρῆσις τῆς περγαμηνῆς ἢ τοῦ παπύρου μεταβῆ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, μετεχειρίζοντο οὗτοι τὸν λευκὸν φλοιὸν τὸν εὐρισκόμενον μεταξὺ τοῦ ξύλου καὶ τοῦ ἐξωθεν φλοιοῦ τῶν δένδρων, καὶ τὴν δερματώδη ταύτην οὐσίαν ἐκάλουν *βιβλιον* (*liber*), ἐξ οὗ ἡ Λατινικὴ λέξις *liber*, βιβλίον, καὶ ἡ Γαλλικὴ *livre*, βιβλίον. Οἱ Ἄγγλοι, καταγόμενοι ἐκ βορείων φυλῶν, καλοῦσι τὸ βιβλίον, (*liber*) *book*, ἐκ τοῦ Δανικοῦ *bog*, φηγός, καθότι ἐπὶ τοῦ δένδρου τούτου ὄντος ἀφθόνου ἐν Δανιμαρκίᾳ συνείθιζον νὰ γράφωσιν. Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἀντὶ νὰ περιελίττωσι τὸν φλοιὸν τούτον, τὴν περγαμηνὴν ἢ τὸν χάρτην, ὡς ἡμεῖς κάμνομεν, τὸν περιστέρεφον ἀφοῦ ἐγράψον, καὶ τὸ Λατινικὸν ὄνομα ὅπερ ἔσχον τὰ περιελίγματα ταῦτα μετέβη καὶ εἰς ἡμᾶς ὡς καὶ ἄλλα ὀνόματα.

Λέγομεν λοιπὸν τόμος (*volume*). ἂν καὶ τὰ βιβλία ἡμῶν συντίθενται ἐκ φύλλων συνδεδεμένων ὁμοῦ. Τὰ δὲ βιβλία τῶν ἀρχαίων ἐντὸς τῶν βιβλιοθηκῶν ἵσταντο ὅρθια ἐν σχήμασι κυλίνδρου, ἐπιγεγραμμένα ἐξωθεν ἐρυθροῖς γράμμασι καὶ ὁμοιάζοντα ἐπὶ τῶν σανίδων τῆς βιβλιοθήκης με μικρὰν κιονοστιχίαν.

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον τὴν αὐτὴν με ἡμᾶς φιλόκαλον περιέργειαν εἰς τὴν κομψὴν καὶ πλουσίαν τῶν βιβλίων των κατασκευὴν. Ὁ Προπέρτιος περιγράφει πίνακας περιχρῶσους καὶ ὁ Ὀβίδιος σημειοῖ τοὺς ἐρυθροὺς αὐτῶν τίτλους, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐκτός τῆς πορφύρας μετ' ἧς τὰ περιέβαπτον, καὶ τοῦ ρεστού χρυσοῦ, τὸν ὅποιον μετεχειρίζοντο ὡς μελάνην, ἐπέκασμον τὰ καλύμματά των με πολυτίμους λίθους

Ξίδον εις την βιβλιοθήκην της πόλεως Τρέβης (Trevés) χειρόγραφον, δώρον ηγεμονίδος εις μοναστήριον τι, κεικλυμένον με πολύτιμα κοσμήματα αρχαία. Κατά τους πρώτους αιώνας της Εκκλησίας εξωγράφον κοινώς επί των καλυμμάτων των ιερών βιβλίων τον Χριστόν αποθνήσκοντα. Εις την περίεργον βιβλιοθήκην του Κ. Δουσίου (Douce) υπάρχει Ψαλτήριον, υποτιθέμενον ότι ανήκεν εις Κάρολον τον Μέγαν (Charlemagne), έχον την περγαμνήν πορφύρωμεν και τα γράμματα χρυσά. Τα ανατολικά έθνη ηγάπων φαίνεται να κοσμούσι τα χειρόγραφα των δια ποικίλων βιβίων και έπικοσμημάτων. Δείγματα χειρογράφων Αραβικών δεικνύονται πλουσίως κεκοσμημένα εις τινας της Ευρώπης βιβλιοθήκας. Ο Κ. Ουίλλιέλμος Jones περιγράφει ανατολικόν τι χειρόγραφον, εν δε το όνομα του Μωάμεθ, ην φαντασιωδώς κεκαλλωπισμένον με άνθοστειράνων λειριών, εύτρεπισμένον με ώρνια χρώματα και άλλα χρυσά έγκαλλωπίσματα. Τα βιβλία των περιφανεστέρων της Περσίας συγγραφέων είναι γεγραμμένα εις μεταξίνον χάρτην καταπεπασμένον με κοίαν χρυσοῦ ή αργύρου, αι σελίδες είναι συχνάκις κεχρωματισμένα και το όλον βιβλίον είναι ενίοτε άρωματισμένον, και αποπνέει την ευωδίαν του ροδολαίου ή άλλης τοιαύτης ούσίας.

Οι Ρωμαίοι είχαν διάφορα είδη περγαμνών, έχοντα όμοίως και διάφορα όνόματα, οίον *Αύγουστιανός χάρτης, Αθιανός χάρτης*, αναφορικώς προς τιμήν του αυτοκρατορικού ζεύγους· ο *λευκός χάρτης* (charta blanca) έκαιετο ούτως ως έκ της στιλβούσης λευκότητος του. Ίσως έκ τούτου προήλθε το παρ' ημίν charte blanche. Επί του μέλαινος χάρτου (charta nigra) τα γράμματα ήσαν λευκά ή άλλου χρώματος.

Ο επί των ημερών ημών χάρτης ύπερτερεί πάσης γραφικής ύλης διά τε το εύκολον και το εύχρηστον αυτού. Το πρώτον έργοστάσιον του χάρτου εν Αγγλία ανηρέθη εις την πόλιν Dartford, υπό τινος Γερμανού, το 1588, όστις ανηγορεύθη ίππότης υπό της Έλισάβετ· αλλά μόλις περί το 1713 Θωμάς τις Warthins, χαρτοπώλης, έτελειοποίησε τον χάρτην δι' ίδίων του έφευρέσεων, και εις την βιομηχανίαν του άνδρός τούτου όφείλομεν την καταγωγήν των πολυαριθμών ημών χαρτουργείων. Η Γαλλία μέχρις έκείνης της έποχής έπρομηθεύετο χάρτην εις Αγγλίαν και Ολλανδίαν.

Τα εν Αγγλία χαρτοποιεία είχαν μικράν ενθάβουναι και προαγωγήν μέχρι του 1662. Αι ακόλουθοι παρατηρήσεις συγγραφείως τινός (του Fullo) είναι περίεργοι· ως προς τον χάρτην της έποχής έκείνης· «Ο χάρτης μαρτυρεί κατά τινα τρόπον τον χαρακτήρα της χώρας, εν η κατασκευάζεται· ο Βενετικός είναι καθαρός, ελαστικός και κομψός· ο Γαλλικός ελαφρός, λεπτός και άκαμποτος· ο Ολλανδικός πυκνός, βαρύς και παχύς και σπογγώδης. Παραπονείται ότι τα άγγλικά χαρτουργεία δεν λαμβάνουσι την απαιτούμενην ενίσχυσιν αναφορικώς ως προς τάς μεγάλας χρηματικές ποσότητας, αίτι-

νες ετησίως δαπανώνται προς αγοράν χάρτου έξ Ιταλίας, Γαλλίας και Γερμανίας, και ηδύναντο βεβαίως να ελαττωθώσιν, εάν τα έγχώρια χαρτοποιεία έβελτιούντο. Προς τους αντίτεινοντας ότι δεν δύναται ο άγγλικός χάρτης να παραβληθ ή προς τον της Βενετίας, αποκρινομαι ότι ουτε η ήμετέρα ύελος έχει την καθαρότητα της βενετικής, άλλ' όμως αι πράσινοι ύελοι της Sussex αποφέρουσιν αξιόλογα κέρδη εις τους κατασκευαστάς και τους πωλητάς, και ο σπογγώδης ήμων χάρτης δύναται να θεωρηθ ή ως έπιερδής. » Ο σημερινός γερμανικός προς τύπωσιν χάρτης προξενεί μεγάλην δυσαρέσκειαν και εις τους τυπογράφους και εις τους αναγνώστας, διότι τα του τόπου τούτου χαρτοποιεία μεταχειρίζονται εύτελεστάτας ύελας. Τα παλαιόπανα είναι σπάνια, ενθ οι Γερμανοί συγγραφείς, ένεκα της πλουσιότητος της γλώσσης των, είναι πολυαριθμοι και πολύτιμοι.

Ο Κ. Astle παράπονείται πικρώς διά την κακήν ποιότητα της άγγλικής μελάνης παραβάλλων αυτήν προς την της αρχαιότητος. Φαίνεται ότι η άτέλεια της γραφικής ύλης πρέπει ν' αποδοθ ή εις άπλην άμέλειαν· άλλ' ως έκ του σημαντικού κέρδους, όπερ απολαμβάνει η κοινωνία έκ της χρήσεώς της, και της αισχροκερδείας των παραποιητών, είναι άξιον να τεθ ή νόμος τις περιορίζων την άγυρτείαν. Η κατασκευή μελάνης είναι άπλη, αλλά βεβαίως οι αρχαιοι προήγαγον εις μεγίστην τελειοποίησιν την ύλην ταύτην. Τα Σαξωνικά χειρόγραφα γραφέντα εν Αγγλία διατηρούσιν εισέτι άπαράμιλλον στιλπνότητα χρώματος. Τα έπίσημα έγγραφα της Ιε. και Ιε'. εκατονταετηρίδος, παραβαλλόμενα προς τα της Β', ή της Ιβ', μαρτυρούσι την αξιολογότητα, και την καθαράν διατήρησιν των πρώτων, ενθ των μεταγενεστέρων αιώνων είναι τοσοϋτον εξίτηλα, ώστε μετά μεγίστης αναγινώσκονται δυσκολίας.

Έχομεν και ημείς ήδη διαφόρων χρωμάτων μελάνας. Ευρίσκομεν χρυσήν και αργυράν, έρυθράν, πρασίνην, ραιάν και κυανήν· άλλ' η μαύρη μελάνη θεωρείται ως η αξιολογωτέρα γραφική ύλη.

(Έκ των του I. D' Israeli.) X. A. Π.

ΤΙΤΛΟΙ ΗΓΕΜΟΝΩΝ.

Εις χώρας όπου ο δεσποτισμός είναι παντοδύναμος και απολύτως έθελότροπος, οι τίτλοι των ηγεμόνων επήγασαν είτε έκ της μέθης και καταχρήσεως της ισχύος, είτε διότι η βασιλική αρχή έθεωρήθη ως ύψηλης και εξαίρέτου φύσεως, και επομένως οι λαοί εξέφρασαν την ιδέαν των περι του καθαρού μονοκρατορικού αξιώματος δι' ενεργητικής περιγραφής άσιατικής φαντασίας. Ο ηγεμόνος των Νατσων θεωρούται ως τέ-

ΑΣΤΗΡ Ο ΑΡΓΥΡΟΕΙΔΗΣ

ή Συρικώδης.

Aster sericens.—Class. Syngenesia polygamia superflua.

A. sericens fruticosus foliis oblongo — lanceolatis sessilibus integerrimis, trinerviis serice tormentosis, floribus terminalibus (Wild.)

κνα του ήλιου, και οι ύπηκοοι αυτών τοις απονεμοσι το όνομα του πατρός των. Οι υπό τινων ηγεμόνων φερόμενοι τίτλοι δεν είναι πάντοτε έντιμοι, αρκεί μόνον ότι ο λαός τους σέβεται. Ο βασιλεύς της Κιτέρβας (Quiterva) καλείται μέγας λέων· έκ τούτου οι λέοντες εις το κράτος τούτο τοσοϋτον τιμώνται, ώστε απαγορεύεται η θανάτωσις των, εκτός εις τινας βασιλικάς θήρας.

Ο βασιλεύς του Μονομοταπά περιστοιχίζεται υπό μουσικών και ποιητών, οιτινες θυμιάζουσι το είδωλον της λατρείας των δια των κολακευτικωτέρων έπικλήσεων, ως ο Κύριος του ήλιου και της σελήνης· ο μέγας μάγος, ο μέγας κλέπτης! πιθανώς η κλοπή θεωρείται εις το κράτος έκείνο ως αξιότιμος έπιτηδειότης. Οι Άσιανοι απονεμοϋσιν εις τους άνακτάς των τιτλους, κινούντας ημάς εις γέλωτα. Ο βασιλεύς της Αρράκάνδης καλείται ούτως· «Αυτόκρατωρ της Αρράκάνδης, κάτοχος του λευκού έλφραντος και των δύο ένωτιών κατά συνέπειαν της κτήσεως ταύτης είναι νόμιμος κληρονόμος του Πεγού και Βράμα· είναι κύριος των δώδεκα έπαρχιών της Βεγκάλης, και των δώδεκα βασιλέων των αι κεφαλαί είναι υποπόδιον των ποδών του. » Η Α. Μ. της Αθας καλείται Θεός· γράφων δε προς ζένους ηγεμόνας υπογράφεται, ο βασιλεύς των βασιλέων, εν πάντες οι άνθρωποι όφείλουσι να ύπακούωσι, διότι είναι η αίτια της διατηρήσεως όλων των ζώων, ο τακτοποιητής των όρων του έτους, ο άπόλυτος κύριος των κινήσεων της θαλάσσης, αδελφός του ήλιου και βασιλεύς των είκοσιτεσσάρων σκιαδών (umbrella) Αι σκιαδες αύται φέρονται πάντοτε πρό αυτού ως σύμβολα της αξίας του. Οι τίτλοι των βασιλέων της Αχέμ είναι παράδοξοι και όγκώδεις· οι μάλλον τολμηροί είναι· «Ο κυριάρχης του παντός, οϋτινος το σώμα είναι φωτεινόν ως ο ήλιος, εν ο Θεός έπλασε δια να ηται πλήρης ως η πανσέληνος· οϋτινος ο όφθαλμός στιλβει ως το βόρειον άστρον· βασιλεύς πνευματώδης ως κανονική σφαίρα, επισκιάζων όλους τους λαούς της γης και άφίγων εις τα έγνη των βημάτων ανεξάλειπτον ευωδίαν. » κτλ. κτλ.

Ο Κανδυανός ηγεμών ονομάζεται Θεός (Dewo) εις δε τα αποστελλόμενα δώρα, επιφέρει τάς παραδόξους ταύτας επικλήσεις· «Ο προστάτης της θρησκείας, οϋ ή φήμη άπειρος, όστις ύπερτερεί κατά την αξίαν την σελήνην, τον Ιασμον, τους άστέρας κτλ. οϋτινος οι πόδες ευωδιάζουσι εις τάς ρίνας των άλλων βασιλέων, ως τα άνθη εις τάς των μελισσών, ευγενέστατος ημών προστάτης και θεός » κτλ. κτλ.

Μετά την καταγραφήν των υπό του βασιλέως της Περσίας κυβερνωμένων χωρών, οι αύλικοί προσένεμουσιν εις τον κύριον των ποιητικώς τινας διακρίσεις, ως ο κλάδος της τιμής, ο καθρέπτης της άρετής, το ρόδον της χαράς·

(Έκ των του I. D' Israeli.) X. A. Π.

Το είδος τούτο του άστεροειδούς φυτού εκόμισε πρώτος εις την Ευρώπην ο Μιχάσιος (Michaux) από τάς όχθας του Μισουρι και Μισισσιπί όπου γεννάται αυτόφυως. Έχει δε το φυτόν τούτο καυλούς ύποξύλωδεις, συμπτυκνοφυσείς και σχεδόν ή πήχους το ύψος, εύκλάστως, εύκάμπτως και πολυκλάδως. Τα φύλλα αυτών κείνται έναλλάξ και εισιν άμισχα, ώολογχοειδή, όξυτενή, όλοσχερη, τρίνευρα, συρικώδη και τετραγυρόχροα. Τα άνθη εισί μονήρη κείμενα εν ταίς άκραις των κλάδων· έκαστον δε αυτών έχει ως όμοϋ εύρυτάτην άνθήλην· έκαστον δε αυτών έχει ως έγγιστα ή γαλλικόν δακτύλου διάμετρον, και είναι ξανθόν εις το κέντρον και έρυθροϊώδες κατά την περιμέτρον. Άνθει κατά τον Σεπτέμβριον και Οκτώβριον μήνα, δε πίπτουσι τα του καυλού φύλλα, κτώβριον μήνα, δε πίπτουσι τα του καυλού φύλλα, οϋ ένεκα ελαττούται η καλλονή αυτού, και απαιτεί γην ελαφράν και μικράν περιποίησιν. Πολυπλασιάζεται δε εύκολώτατα δια της διαίρέσεως της ρίζης του.

1. De Κιγάλας.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ.

(18ε Φυλλ. 94.)

— 0 —

XIV.

Τρίτη γεννήθη ο Διγενής και τρίτη θα πεθάνη. Πιάνει καλεϊ τους φίλους του κι' όλους τε' άνδρειωμένους· Νάλο' ο Μηνάς κι' ο Μαθραλής κάρθη κι' ο υίος του Δράκου, Νάλη κι' ο Τρεμαντάχειλος που τρέμ' η γη κι' ο κόσμος. Έπήγαν και τον ηβρανό'ς τον κάμπο ξαπλωμένον. Ποϋσουν έσϋ, έρε Διγενή, και θέλει να πεθάνης. Φάτε κέ πιέτε, φίλοι μου, κ' εγώ σάς αφηγώμαι· Σ' της Αλαμάνας το θουνο'ς της Αραπίας τον κάμπο, Έκει που πέντε δεν περνούν και δέκα δεν διαβαίνουν Περνάν πενήντα κ' εκατό και νάν κι' άρματωμένοι. Κ' εγώ μαύρος άπέρασα πεζός κι' άρματωμένος. Τριακόσια άρκούδια σκότωσα κ' έζηνα δύο λεοντάρια· Έπέτυχα κ' έθάρσα το στοιχειωμένο έλαφι, Πύγει σταυρό'ς τα κέρατα κ' άστέρι στο κεφάλι, Κι' άνάμεσα'ς τα δίπλατα έγχε την Παναγία. Αυτό το κρίμα μ' έσωσε και θέλω να πεθάνω.

Τρακόσους χρόνους ἔζησα ἐδῶ ἔς τὸν πάνω κόσμο·
Κανένα δὲν φοβήθηκα ἀπ' τοὺς ἀνδρειωμένους·
Καὶ τώρα εἶδα ἕνα ξεσκάτιζωτο πεζὸν κ' ἀρματωμένον,
Πόχει τοῦ βίου τὰ πλουσιὰ τῆς ἀστραπῆς τὰ μάτια,
Τὸν ἴδανε τὰ μάτια μου κ' ἐλάθωσα ἡ καρδιά μου·
Καίνο τὸ κρέμα μ' ἔσωσε καὶ θελω νὰ πεθάνω.

XVI.

Τῆς Πάργας.

Κάποτες ἐμαλλόνανε οἱ Παργηνοὶ κ' οἱ Τ...
Ἐπιάσαμε τὸν πόλεμο ἄχ' τὸ πωρὸν ἔς τὸ βράδυ.
Κι' αὐτοῦ ἔς τὸ γέριμα τοῦ ἡλίου, δυὸ ὄρασις νὰ βασιλεύσῃ,
Ἐπαύσαμε τὸν πόλεμο καὶ πᾶ νὰ μετρηθοῦμε.
Μετροῦνται οἱ... τὰ σκυλιὰ καὶ λείπουν πεντακόσοι·
Μετροῦνται καὶ οἱ Παργηνοὶ καὶ λείπει ἕνας λεβέντης.
Μὰ εἶδ' αὐτὸς δὲν ἔλειψε, μὰ εἶδ' αὐτὸς δὲν λείπει.
Καὶ τὸ τουφέκι ἔχλασε καὶ πάει νὰ τὸ φκιάσῃ

XVII.

Τῆς Πάργας.

Ἐ τὸν ἄδῃ θε νὰ πάγω
τὸν Χάρο νὰ συμχθῶ,
Νὰ τὸν ἐπίσσω φίλο
καὶ ἀδελφοπητό.
Μὴ να καὶ μοῦ δανείσῃ
σαίταις κοφτεραῖς,
Νὰ πάω νὰ σαϊτέψω
τρὲς θερρολιγεραῖς·
Ἄποῦ μοῦ προμετάρανε
κ' αἱ τρεῖς τους τὸ φιλι,
Κ' ὕστερα μ' ἐγελάσαν
σὰν τὸ μικρὸ παιδί.

XVIII.

Παιδιά μου μὴ σκανιάζεσθε, καὶ μὴ παραποιέσθε·
Ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε, λίγὸ μὰ λαθωμένος·
Μικρὸ εἶναι τὸ λάδωμα, γλυκὸ εἶν' τὸ μολύδι.
Τραβάτε με νὰ σηκωθῶ καὶ βάλτε με νὰ κάτσω·
Πάρτεμε, παλληκάρια μου, λίγα κ' ἀνδρειωμένα·
Γιὰ πάρτε με κ' ἐβγάλετε με σὲ μιὰ φιλή βραχούλα·
Καὶ στρώστε μου χλωρὰ κλαδιά, καὶ βάλτε με νὰ κάτσω.
Καὶ φέρτε μου γλυκὸ κρασί ἀπὸ τοὺς Παπαδάδαις,
Νὰ πλύσω τὴν λαθωματιά μου εἰμαι λαθωμένος·
Καὶ πάρτε τὸ μαχαίρι μου τ' ἀσημοχάντζαρό μου,
Καὶ φκιάστε μου τὸ μνημὲ μου, καὶ φκιάστε τὸ κιβούρι,
Νὰναι πλατὺ, νὰναι μακρὸ νὰ πέρνῃ δυὸ νομάτους,
Νὰ στέκ' ὀρθὸς νὰ πολεμῶ νὰ πέφτω νὰ γιομίζω.
Καὶ ἔς τὴν δεξιὰ μου τὴν μεριά ἀφήστε παραθύρι,
Νὰ μενοβγκίνουν τὰ πουλιὰ τῆς ἀνοιξίς τ' ἀηδονία.

XIX.

Τῆς Φωκίδος.

Ὀῦλο τὸ δῖό μου ξάδεψα νὰ κάμω περιβόλι·
Καὶ περιβόλι ἔκαμα περίσσια προκομμένο.
Κι' ὅσαις μηλιαῖς γλυκομηλιαῖς οὐλαῖς ταῖς ἔχει μέσα,
Κι' ὅσα νερὰ τρεχόμενα οὐλα τρέχουνε μέσα.
Κι' ὅσα πουλιὰ ποὺ κελαιοῦν οὐλα λαλοῦνε μέσα·
Καὶ μέσα σ' οὐλα τὰ πουλιὰ εἶναι καὶ τ' ἀηδονία,
Ἐπῆγε κ' ἔκαμε φωλιά σ' τοῦ πηγαδιοῦ τὰ χεῖλη.
Πᾶν τὰ κοράσια γιὰ νερὸ καὶ τοῦ τὴν ἐχλάδαν.
Τὸ πῆρε τὸ παρῆπονο κ' ἡ πίκρα ἡ μεγάλη,
Κ' ἐπῆγε κ' ἔκαμε φωλιά κάτου σ' τὸ περιγιάλι,

Πηγαῖνον ναύταις γιὰ νερὸ καὶ τοῦ τὴν ἐχλάδαν.
Μιὰ πῆγε κ' ἔκαμε φωλιά σ' τοῦ καραιοῦ τὴν πρίμνη,
Μιὰ φύσηξ' ὁ δελιβορίας καὶ τοῦ τὴν ἐχλάδα.
Μιὰ πῆγε καὶ κατέκατξε σ' ἕνα ἔρημο δενδράκι.
Ἐκεῖ κελαιοῦ κ' ἔλεγε πῶς πιάνεται ἡ ἀγάπη,
Ἄπο τὰ μάτια θάναι ἀρχὴ σ' τὰ χεῖλη κατεβαίνει,
Κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη σ' τὴν καρδιά, καὶ σ' τὴν καρδιά ἀνεμένει,
Βασιλοπούλα τ' ἀκούσε ἀπ' ὄριο παραθύρι·
Πουλίμ' νάχα τὴν χάρι σου νάχα καὶ τὴν λαλιά σου.
Βασιλοπούλα ζηλαρία τ' εἶδες καὶ μοῦ ζηλεύθης,
Ποῦ σὺ τρώεσ παστρικά ψωμί κ' ἐγὼ τρώω χορτάρι,
Ποῦ σὺ πίνεις γλυκὸ κρασί κ' ἐγὼ νερὸ ἀπ' τ' αὐλάκι,
Ποῦ σὺ κοιμάσαι εἰς στρώματα, σ' ὀλόχρυσσα σενδόνα,
Κ' ἐγὼ κοιμοῦμαι σ' τὰ κλαδιά καὶ σ' ἔρημιαῖς καὶ κάμπους,
Ποῦ σὺ παντέχεις ἕνα νιὸν νὰ σὲ γλυκοφιλήσῃ,
Κ' ἐγὼ παντέχω κυνηγὸ γιὰ νὰ με κυνηγήσῃ.

XX.

Τῶν Θερμοπυλῶν.

Σηκόνουμι μιὰ χαρκαυγὴ μαῦρος ἀπὸ τὸν ὕπνο,
Πέρνω νερὸ καὶ νίβομαι, μανδύλι καὶ σφουγγισοῦμαι,
Ἀκούω τὰ δένδρα καὶ βροντοῦν καὶ ταῖς ὀξιαῖς καὶ τρίζου,
Καὶ τὰ λημέρια τῶν κλεπτῶν καὶ θαυναστανέζου.
Ἐκαστα καὶ τὰ βῶτσησα γλυκὰ σὰν τὴν μητέρα·
Τ' ἔχετε ὀξιαῖς ποῦ θλίβεσθε λημέρια ποῦ δογᾶτε;
Κ' ἐκεῖνα τ' ἀπεκριθῆκαν θαυναστανεαγμένα·
Ἐχάσαμε τὴν κλεψουριά καὶ τὸν λεβέντη Μιτσο
Ὄπουχε δώδεκ' ἀδελφούς τριανταδυὸ ἐξαδέλφια,
Ποῦ φερνε σκλάβαις παπαδιαῖς μὲ ταῖς παπαδοπούλαις,
Ποῦ φερνε καὶ τρεῖς μπένδαῖς μ' αὐταῖς ταῖς μπεσοπούλαις

XXI.

Τῆς Ζακύνθου.

Νὰ μ' ἦθελ' ἔμμη ὁ Θεριστής νὰ μ' ἦθελ' ἔμμη ὁ Μᾶης
Ποῦ ἐλόγιασανε τὰ παιδιὰ κ' ὅλα τὰ παλληκάρια,
Κ' ὅλα μανάδαις ἔχανε καὶ τὰ κουμανταρίζαν.
Κ' ὁ Μῆτρος μᾶνα δὲν ἔχει νὰ τὸν κουμανταρίσῃ.
Σ' τὸ παραθύρι κάθεται, σ' τοὺς κάμπους ἀγναντεύει,
Βλέπει συντρόφους πόρχονται τὸν ταμπουρά βαρώντας
Τοὺς ταμπουράδαις παίζοντας κ' ἀτοί τους τραγουδώντας.
Τὸν πῆρε τὸ παράπονο καὶ κάθεται καὶ κλαίει·
Τραβάτε με νὰ σηκωθῶ καὶ βάλτε με νὰ κάτσω·
Καὶ φέρτε με τὸν ταμπουρά τὸ χλιθερὸ παιγνίδι
Νὰ τὸν θαρέσω χλιθερὰ καὶ νὰ τὸ εἰπῶ καυμένο·
Π' ἐγὼ μανοῦλα δὲν ἔχω νὰ με κουμανταρίσῃ.
Κλάψετε δένδρα καὶ κλαδιά καὶ σεῖς κοντοραχοῦλαις
Καὶ θρούσαις πόπινα νερὸ ὄλαις νὰ μαραθοῦνε.

XXII.

Ἐσεῖς πουλιὰ βουνήσια καὶ θαλασσινὰ,
Αὐτοῦ ψηλὰ ποῦ πάτε κατὰ τὸν τόπο μου,
Μηλιά χ'ω σ' τὴν αὐλή μου κ' ἂν κονίψετε
Νὰ εἰπῆτε τῆς καλῆς μου τῆς ἐρωταρίας,
Θέλει καλογρεῖα ἄς γένη θέλει κ' ἄς πανδρευθῇ,
Θέλει χῆρ' ἄς καθῆσῃ κ' ἄς μὴ καρτερῇ.
Τί μένα μ' ἐπανδρίψαν μέσα σ' τὸν Ἄρμουρ,
Κ' ἐπῆρ' Ἄρμουροπούλα μάγησησας παιδί,
Ποῦ μάγεψε τὰ φάρια κ' ὅλο τὸ γυαλὸ
Ποῦ μάγεψε καὶ ἐμένα καὶ μ' ἔκαμε γαμπρό.

XXIII.

Ὁ δούσμος κ' ὁ βασιλικὸς καὶ τὸ μακιδονῆσι,
Αὐτὰ τὰ τρία μαλλόνανε ποῖδ κάλλιο νὰ μυρίζῃ.
Πετίεται τὸ τριαντάφυλλο τὸ μοσχουμισμένο·

Σωπάτε βρωμογόρταρα καὶ σεῖς βρωμοκανίθραις,
Νὰ κρήνη τὸ τριαντάφυλλο τὸ μοσχουμισμένο,
Ποῦ τὸν χειμῶνα κρύβεται σ' τῆς ἀγκαθιάς τὴν βίτσα,
Τὸν Μᾶϊ τὸν μῆνα φαίνεται σὲ νιοῦ γαμβροῦ κεφάλι
Σὲ πανδρεμένης μάγουλο, σὲ κοριτζοῦ βυζάκι,
Σ' τῆς χήρας τὸ προσκέφαλο νυχτόναι, ζημερόναι·
Χήρα μ' γιὰ δὲν πανδρεύεσαι δὲν πέρνεις κ' ἄλλον ἄνδρα,
Βρὲ πῶς μοῦ λῆς νὰ πανδρευθῶ κ' ἄλλον ἄνδρα νὰ πάρω,
Ποῦ μένα ἄνδρας μου εἶναι ἄρρωστος κ' ἄρρωστικὸ γυρεύει
Γυρεύει ἀπὸ λυγῶ τυρί κ' ἀπ' ἄγριο γῆδι γάλα;
Ὅσο ν' ἀνέδω ἔς τὰ βουνα νὰ κατεβῶ σ' τοὺς κάμπους,
Νὰ φκιάσω στρογγυλὰ τοῦ λαγοῦ ν' ἀρμίζω τ' ἄγριο γῆδι,
Ἄρρωσθησε ξαρρῶσθησε κ' ἄλλη γυναῖκα πῆρε·
Πῆρε τὴν πέτρα πανθερὰ τὴν μαύρη γῆ γυναῖκα,
Κ' αὐτὰ τὰ λιανοθήρα ὅλα γυνακαδέλφια.

XXIV.

Τῆς Ζακύνθου.

Ὁ χάρος ἐβουλήθηκε νὰ κάμῃ περιβόλι,
Βάνει ταῖς νιαῖς γιὰ τὰ δένδρα τοὺς νοὺς γιὰ κυπαρίσσια
Βάνει καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ γιὰ ταῖς γλυκομηλῆταις.
Θεὶ καὶ νὰ με βάνανε πραγματευτὴ ἔς τὸν ἄδῃ,
Νὰ βάσταγα ἔς τὸ κεφάλι μου κανίστρας μὲ στολίδια
Νὰ βάσταγα καὶ ἔς τὸν ὠμό μου παλληκαριῶν ἀρκεμπούζα,
Νὰ βάσταγα καὶ ἔς τὴν ζώνη μου γερόντων κλαδευτήρια,
Νὰ βάσταγα καὶ ἔς ταῖς μπούρσας μου μικρῶν παιδιῶν
κουλούρια.
Ν' ἄρχονται οἱ νοῖ γιὰ τ' ἄρματα κ' ἡ νιαῖς γιὰ τὰ στολίδια,
Ν' ἄρχονται καὶ οἱ προεστοὶ νὰ πέρνουν κλαδευτήρια,
Καὶ τὰ μικρὰ παιδοπούλα νὰ πέρνουν τὰ κουλούρια.
Παρακαλῶσε, Παναγιά, καὶ προσκυνῶσε πόλι,
Νὰ μοῦ δοθοῦνε τὰ κλειδιά νὰ μῶ ἔς τὸ περιβόλι.
Παρασκευὴ τὰ ζήτησα σαδόδατο μοῦ τὰ δῶσαν
Τὴν Κυριακὴ ἀνήμερα ἄνοιξα μῆτκα μέσα.
Βλέπω ταῖς νιαῖς χορεύουνε, τοὺς νοὺς καὶ...
Βλέπω τὰ συμπαλληκάρια κ' ἐπαίχανε τ'...
Βλέπω ταῖς νιαῖς κ' ἐστρώνανε τὰ ξήστρα...
Γιὰ νάλθη ὁ νιός, νὰ κοιμηθῇ πόρχεται...
Μεταξωτὰ παπλώματα καὶ βίνσινα...

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ. Ἡ σύγκρισις τῶν
δύο ἐπομένων παραδειγμάτων τὰ ὅποια δανειζόμεθα
παρὰ δύο ἐφημερίδων τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν,
δεικνύει τὴν ἀξιοκατάκριτον διαφορὰν μετ' ἧς ἐλευ-
θερά τις πολιτεία μεταχειρίζεται τὸ ἀνθρώπινον γέ-
νος, κατὰ τὸ χρῶμα τοῦ σώματος, πρὸς μὲν τοὺς
λευκοὺς χορηγοῦσα πᾶσαν εὐκολίαν πρὸς ἐκπαίδευσιν,
τοὺς δὲ μαύρους καταδικάζουσα εἰς ἀμάθειαν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, μεγάλαί χρηματικαὶ πο-
σότητες ἐδόθησαν ὑπὸ ἰδιωτῶν εἰς Νεοβόρακον πρὸς
σύστασιν, ἐπέκτασιν καὶ ὑποστήριξιν καταστημάτων
ἐκπαιδευτικῶν, ἐπιστημονικῶν ἢ φιλανθρωπικῶν. Ὁ
αἰδέσιμος Κ. Νότ, ὅστις ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη
πρόεδρος τοῦ πρωτίστου γυμνασίου τοῦ Νεοβόρακου,
ἐδωρίσατο κατὰ τὸ τέλος τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν τῆς
προεδρείας του τρεῖς ἑκατομμύρια καὶ ἑξασκίας χι-

λιάδας δραχμῶν εἰς τὸ γυμνάσιον τοῦτο. Ἡ βιβλιο-
θήκη τοῦ Ἀστόρ, τὴν ὁποίαν συνέστησεν ἀναλώμασιν
αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης Ἰακώβου Ἀστόρ, περιέχει 60 ἕως
70 χιλιάδας τόμων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς θέλει αὐ-
ξάνει ἀδιακόπως, χάρις εἰς τοὺς χρηματικούς αὐτοῦ
πόρους. Ἄλλος τις πλουσιώτατος πολίτης τῆς Ἀμε-
ρικῆς, ὁ Πέτρος Κούπερ, ἀφῆκε διὰ τῆς διαθήκης
αὐτοῦ τρεῖς ἑκατομμύρια δραχμῶν εἰς σύστασιν
σχολείου.

Ἰδοὺ καὶ τὸ δεύτερον παράδειγμα·

Ἡ παιδεία εἶναι ἀπηγορευμένη εἰς τοὺς μελανό-
χρους κατοίκους τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν πολιτειῶν
τῆς ἀρκτοῦς Ἀμερικῆς· τιμωρεῖται δὲ καὶ διὰ φυ-
λακίσεως καὶ διὰ δεσμῶν ὄστις, παρὰ τὴν ἀπαγό-
ρευσιν ταύτην, θελήσει νὰ διδάξῃ γράμματα εἰς αὐ-
τοὺς. Ἰδοὺ τί συνέβη ἐσχάτως εἰς τὴν Βιργινίαν·

Ἡ Κυρία Δουγλὰς κατηγορήθη εἰς Νορφολκ, ὅτι,
καταπατοῦσα τοὺς νόμους τῆς Βιργινίας, ἐδίδασκεν
ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν εἰς παιδιὰ μαύρων. Ἡ Κυρία
Δουγλὰς καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς εἶχον σχολεῖον εἰς
Νορφολκ, καὶ ὅτε συνελήφθησαν, εἶχον δεκαοκτὼ ἢ
εἰκοσι μαύρους μαθητάς. Καὶ ἡ μὲν θυγάτηρ ἐδρα-
πέτευσε καὶ μετέβη εἰς Νεοβόρακον, ἡ δὲ μήτηρ,
κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν ὀρκωτῶν εἰς ἕξ μηνῶν φυλακὴν.

Πιθανόν οἱ νόμοι τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν, καὶ
αἱ προλήψεις καὶ τὰ ἔθνηκα συμπερόντα νὰ ἐπιτρέ-
πωσι τοιαύτην ἀδικίαν. Τὸ καθ' ἡμᾶς χαίρομεν ἀνα-
λογιζόμενοι ὅτι καὶ ὁ ἐσχάτος τῶν ἀναγνωστῶν, ἡ-
μῶν θέλει ἀγανακτήσει ἀκούων τοιαύτην ὕβριν πρὸς
τὴν ἀνθρωπότητα.

Καὶ οἱ Σπαρτιᾶται ἄλλοτε ἐμέθυον τοὺς εἰλωτας
καὶ τοὺς ἡκρωτηρίαζον διὰ νὰ ἐξασκῶνται, καὶ ἐξη-
χρίουν αὐτοὺς διὰ νὰ γίνεται τοῦτο παράδειγμα εἰς
τὰ τέκνα των. Ἄλλ' αὐτοὶ, ἂν ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν
δημοκράται, δὲν ἐκόμπαζον τουλάχιστον ἐπὶ ἰσό-
τητι, οὐδὲ ἦσαν χριστιανοὶ ὡς οἱ κάτοικοι τῶν Ὁμο-
σπόνδων Πολιτειῶν.

(Journal de l'instr. publique).

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Παρακαλοῦνται οἱ ταχυδρομικοὶ ἐπιστάται
καὶ λοιποὶ ἀνταποκριταὶ τῆς Πανδώρας,
νὰ διευθύνωσι πρὸς τὸ γραφεῖον αὐτῆς τοὺς
καταλόγους τῶν συνδρομητῶν τοῦ Ε'. ἔτους
πρὸ τῆς I τοῦ Ἀπριλίου.

Ἡ Μυθιστορία ὁ Ἰππότης Ἀρμαν-
τάλ, δεδεμένη εἰς τόμον ἰδιαιτερον, πωλεῖ-
ται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Πανδώρας πρὸς δρ. 4.

